

KISGRAFIKA^{2024/2}

KIADJA A „KISGRAFIKA BARÁTOK KÖRE GRAFIKAGYŰJTŐ ÉS MŰVELŐDÉSI EGYESÜLET”

HERCZEG ISTVÁN
Ex libris Gergő unokámnak
X3, 135 × 100 mm, 2024

KUN PÉTER
Petőfi Sándor–Elszáll a madár
X3, 200 × 150 mm, 2023

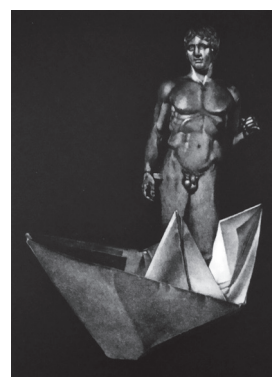
SIKLÓDY FERENC
Angyalok ébredése II.
X3, 180 × 200 mm, 2024

TÖRÖK TAMÁS
Metamorfózis
C3, C5, 148 × 198 mm, 2024

BAKOS FERENC
Égi-földi szekér
X3, 200 × 200 mm, 2024

BÖRCSÖK ATTILA
Inkább elmegyek
C7, 200 × 145 mm, 2022

TARTALOM

- ÜRMÖS PÉTER: VASNÉ dr. Tóth Kornélia a Walter von Zur Westen-érem idei kitüntetettje •
- ANTALNÉ TARI ZSUZSA: Ürmös Péter kiállításának megnyitója •
- STOKINGER JÓZSEF: 65 éves a KBK • DR. JUHÁSZ ISTVÁN: Fery Antal, a kisgrafika óriása •
- STOKINGER JÓZSEF: Imolay dr. Lenkey István •
- VASNÉ DR. TÓTH KORNÉLIA: A könyvtáralapító ex librisei a 250 éves Klimó-könyvtárban •
- KRAJCSI TIBORNÉ: Magyar írók, művészek és tudósok ex librisei •
- VASNÉ DR. TÓTH KORNÉLIA: Megnyílt az V. Hatvani Kisgrafikai Biennálé (2024) •
- PADNÉ SZABÓ MÁRIA: A humor szkafer a földi létezéshez •
- RUZSA DÉNES: Palásti Erzsébet kiállítása • Kishírek • Pályázatok •

ALAPÍTVÁ: 1959. MEGJELENIK ÉVENTE NÉGY ALKALOMMAL

Postacím: 2042 Törökbálint, Bartók Béla utca 2. • Internetcím: www.kisgrafika.hu

Ex librisek forráshelye: Stokinger gyűjtemény és www.exlibrismuzeum.hu

Felelős kiadó: Antalné Tari Zsuzsanna ügyvezető • e-mail: titkar@kisgrafika.hu

Szerkesztők: dr. Tebeli Izabella • Stokinger József

ISSN 0209-6161 (nyomtatott) • ISSN 2786-1104 (online)

AZ EMLÉKEK ÖRÖKKÉ ÉLNEK!

Velük, általuk működött, újra és újra erőre kapva
a Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesülete.
Köszönet illeti őket sok évig végzett munkájukért.

VARGA MÁTYÁS Kossuth-díjas díszlettervező, grafikus, kerámia-művész alkotó házában

Tóthpál István (Erdélyből származott, nagy műgyűjtő, Budán a várban laktak), László Anna, Rostásné, dr. Rostás Gergely, Csúcs Ferenc szobrász, Varga Mátyás, Krajcsi Tiborné, Király Zoltán, Királyné Ági, Tavasz Noémi, Rácz Mária, dr. Katona Gábor

TIHANY, IX. BALATONI KISGRAFIKAI BIENNÁLÉ 1987

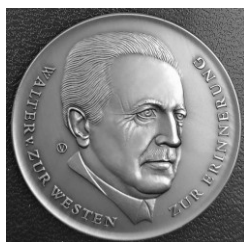
Supka Magdolna megnyitója után került sor Körünk országos találkozására. Ajkáról, Budapestről, Debrecenből, Pécsről, Szegedről, Szerencséről, Székesfehérvárról és Szombathelyről is érkeztek művészek és gyűjtők. A Képzőművészeti Főiskola tihanyi művésztelepén az ex librisek sokasága csak több pinpongasztalon fért el. A jóízű társalgással fűszerezett csere éjféltánc után is eltartott.

A népes résztvevők vidám kis csoportja:

Állnak: Tóthpál István,
Krajcsi Tiborné, Krier Rudolf
Ülnek: Fery Antalné, Nagy László Lázár,
Kovács József, Várkonyi Károly,
Bakondi Béla, Nagy László Lázárné

*Dr. Henry Tauber,
a DEG elnöke
és a díjazott
Vasné
dr. Tóth Kornélia*

Ezt a Német Ex libris Egyesület adományozza az ex libris eszme nemzetközi terjesztése kapcsán végzett kiemelkedő tevékenységért évente egy olyan ember számára, aki az ex libris kutatása és szakirodalmi bemutatása, egyéb módon való széles körű népszerűsítése terén kiemelkedő teljesítményt mutat fel. Az ex libris műfaj vonatkozásában ez a napjainkban adható legrangosabb kitüntetés nemzetközi szinten, melyet 1988 óta eddig 21 alkalommal nyújtottak át. Elsőként, 1988-ban a dán gyűjtő, szervező, szakíró Klaus Rödel vehette át a Walter von Zur Westen-medált.

A kitüntetés nemzetköziségét mutatja, hogy azóta a német díjazottak (Dr. Gerhard Kreyenberg, Hermann Huffert, Dr. Henry Tauber, Dr. Elke Schutt-Kehm, Herbert Schwarz, Dr. Gernot Blum, Claus Wittal, Heinz Decker, Klaus Thoms, Birgit Göbel-Stiegler M. A., Ulrike Ladnar) mellett francia, osztrák, lengyel személyek is elnyerték, köztük a francia Germaine Meyer-Noirel, a lengyel Wojciech Jakubowski és Krzysztof Marek Bąk, az osztrák Dr. Ottmar Premstaller és Dr. Karl F. Stock. Volt rá példa, hogy egyesület (pl. a svájci és a japán ex libris társaság) vagy intézmény (például a németországi Schloss Burgk) kapta meg a díjat, és előfordult, hogy több éven át nem nyerte el senki ezt a rangos elismerést (<https://degtest.exlibris-gesellschaft.de/ehrung/>).

Magyarország még nem szerepelt a díjazottak között, ezért különösen nagy öröm és megtiszteltetés, hogy az idén Vasné dr. Tóth Kornélia, a Kisgrafika Barátok Köre elnökségi tagja, 12 éven át a *Kisgrafika* folyóirat szerkesztője, művelődéstörténész, az Országos Széchényi Könyvtár tudományos kutatója, exlibrisológus nemzetközi szinten is kiemelkedő ex libris szakírói tevékenységéért, hazai és nemzetközi kutatásaiért – számos, a témában írt könyvéért, doktori értekezéséért, az eddigi 450 körüli cikkéért, melyek megjelentek hazai és nemzetközi ex libris folyóiratokban – elnyerte ezt a rangos elismerést. Kornélia a német és az osztrák ex libris egyesület tagjaként külföldön is elismert szaktekintéllyé vált, sokan az ex libris egyik fontos nemzetközi nagyköveteként tartják számon. Gyűjtői tevékenysége is jelentős, több mint 130 nevére szóló ex librisszel, és sokezes gyűjteménnyel rendelkezik. Publikációi mellett hazánkban és külföldön a témában tartott előadásai, az általa szervezett és nyitott ex libris kiállítások, az Országos Széchényi Könyvtár 2023-tól induló *Könyvjegytár* elnevezésű online tartalomszolgáltatása (<https://konyvjegytar.oszk.hu/>) is fémjelzik a téma iránti elhivatottságát. Részletes szakmai életrajza és publikációs listája elérhető saját honlapján http://www.vtkornelia.extra.hu/publikacios_lista.html, és a Magyar Tudományos Művek Tárában (<https://m2.mtmt.hu/gui2/>).

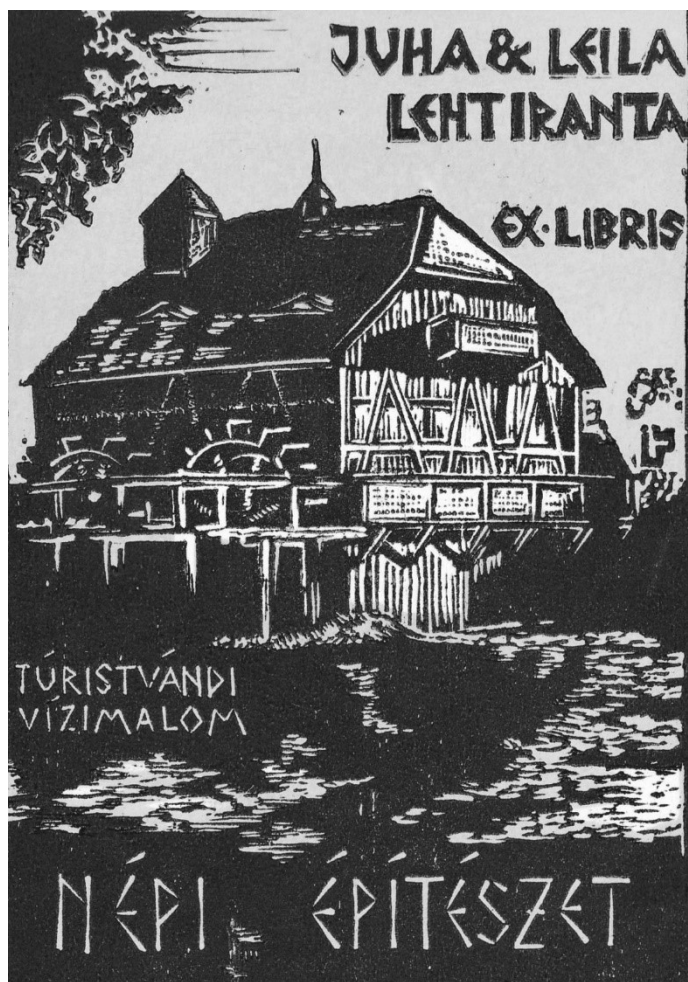
Kornélia a rendezvény kapcsán a Schloß Burgk múzeum részére ajándékozta eddig megjelent ex libris témájú könyveinek teljes sorozatát, és a nevére készült ex librisekből is számos grafikát. Gratulálunk Kornéliának a nemzetközi kitüntetéshez, és további sok sikert kívánunk az ex libris terén végzett munkásságához!

ÜRMÖS PÉTER

Vasné dr. Tóth Kornélia a Walter von Zur Westen-érem idei kitüntetettje

A Deutsche Ex libris Gesellschaft (DEG, Német Ex libris Egyesület) 2024. április 25–28. között rendezte idei éves ülését, melyet rendszeresen nemzetközi találkozóval, ex libris kiállításokkal, kisgrafikai cserékkel és díjátadókkal kötnek össze. Az eseményre idén ellátogatott körünkől Vasné dr. Tóth Kornélia, aki több éve tagja a DEG-nek. Kornélia beszámolója szerint a többnapos program keretében az éves taggyűlés, a nemzetközi szintű találkozó, cserelehetőség mellett négy kiállítást is megtekinthettek a jelenlévők. A konferencia első két napjának helyszínén, Neustadt an der Orlában az Augustinersaalban a DEG éves ülésére meghirdetett versenypályázat (Wettbewerb Exlibris-Künstler und Exlibris-Eigner) munkáiból a legjobbakat tekinthették meg az érdeklődők. A versenypályázaton több magyar mű is látható volt, többek között Havasi Tamás ex librise Vasné dr. Tóth Kornélia rendezésére, mely kifejezetten erre a pályázatra készült, és helyszínében a Burgk-kastélyt jeleníti meg.

A konferencia 3. napján délelőtt került sor a Német Ex libris Egyesület éves taggyűlésére, majd délután a Schloß Burgkban folytatódtak az események. A Burgk-kastélymúzeum az ex libris művészet legfontosabb európai központjává vált az utóbbi években, saját gyűjteménye mellett 2023-tól itt őrzik a Német Ex libris Társaság archívumát, és a Frederikshavn Kunstmuseumból ide szállították a kb. 100.000 lapot számláló dán ex libris anyagot is. A DEG éves konferenciája alkalmából a Schloß Burgkban öt évszázad várakat bemutató ex libriseiből volt látható reprezentatív kiállítás, emellett még Wolfgang Schwarzentrub festményeit és grafikáit tekinthették meg a résztvevők. Április 27-én az esti órákban a kastélyban rendezték meg a Német Ex libris Egyesület díjátadó ünnepségét, melyen a hagyomány szerint a grafikusok műveinek díjazása mellett sor került az egyesület egykori, majd tiszteletbeli elnökéről elnevezett Walter von Zur Westen-érem átadására.

ÜRMÖS PÉTER

grafikusművész kiállítása

A TÖRÖKBÁLINTI FALUMÚZEUMBAN

Megnyitotta 2024. május 5-én
ANTALNÉ TARI ZSUZSA

Közreműködött:
SUDÁR ANNAMÁRIA

előadóművész

Tisztelettel és szeretettel köszöntök mindenkit, aki ezen a szép májusi délutánon Ürmös Péter kiállítását választotta programjául.

A kiállítás címe:

ETNOGRÁFIA, ETNO_GRAFIKA

Kicsit utána néztem a szavak jelentésének, az etnográfia szó görög eredetű, magyarul néprajz. Csupán a XIX. század közepétől kutatták. Malonyai Dezső „A magyar nép művészete” többkötetes műve a múlt század elején, a „Magyarország Néprajza” című, négykötetes mű (Bátky Zsigmond, Györffy István, Visi Károly) pedig 1933-37 között jelent meg először. A néprajznak két főterülete van, a tárgyi és a szellemi néprajz. A tárgyi részbe tartozik a viselet, a tárgyak, eszközök, építészet világa, míg a szellemibe a zene, a tánc, a mesék és a balladák világa.

Így kapcsolódik mindez a kiállítás anyagához, mert, amit itt látunk Ürmös Péter gazdag grafikai munkásságából, az ízelítő a balladák és a népi építészet világából.

Az etnográfika (Péter által szellemesen megalkotott szójáték) azt jelenti, hogy az etnográfia valamely ága van rajzi (grafikai) formába öntve.

Ürmös Péter eddigi munkásságának összefoglalója, életrajza kis tablón olvasható, így inkább személyes kapcsolatunkról szeretnék kicsit beszélni. Pétert kb. 20 éve ismertem meg, és meglepetés volt számunkra (férjemet is beleértve), hogy mennyi közös kapcsolódási pont van az életünkben. Az első, hogy mindketten Pápára jártak gimnáziumba, Péter csak egyvel feljebb, mint Jenő, akár ismerhették is volna egymást, de nem, viszont közös rajztanárunk volt A. Tóth Sándor. Aztán a Műszaki Egyetemen Építészkarán mi is tanultunk színdinamikát. Péter is hallgatója volt dr. Nemcsics Antalnak, aki nemzetközi elismertségű oktatója és művelője volt ennek a tárgynak és aki érdekes módon legjobb barátja volt Pelsőczy Ferenc atyának, aki Törökbálint plébánosa volt.

A KBK-ban ismerkedtünk meg egymással, barátságunk a több napos finn FISAE nemzetközi ex libris találkozón pecsételődött meg. És hogy még egy remek utat említsek, ahova már Papp Niki is velünk tarott, az Toscana Torrita di Siena városába vezetett, ahol kifejezetten magyar grafikusok alkotásaiból szervezhettünk kiállítást olasz meghívásra, az alkotók közt Ürmös Péter és Papp Nikolett is szerepelt.

Nem hivatásom a művek elemzése, de azt tudom, miért érdemes tanulmányozni az itt kiállított grafikákat. Azért, mert hihetetlenül részletgazdagok és elgondolkodtatók.

Mert mennyi mindent kell ismerni, mint pl. a népi építészet és a népviselet formavilágát, anyagait, vagy a balladák titokzatos világát, és mindezt úgy ábrázolni, hogy egy viszonylag kisméretű képen jelenjen meg. Azonban szerintem megfogható tárgyi látványt talán könnyebb ábrázolni, mint egy ballada üzenetét, mondanivalóját.

X3, 76x101 mm, 2024

X3, 150x76 mm, 2024

Az elején kellett volna elmondanom, hogy mi a grafika. A grafika jelen esetben a képzőművészet azon ága, amelyhez a sokszorosítási eljárással készült, de eredetinek tekinthető alkotások tartoznak. Ez azért fontos és érdekes, mert nem a kimetszett, megmunkált linódarab, fadarab, vagy rézlap ami az élvezhető mű, hanem az általuk nyomtatott papírkép az alkotás.

Illetve most az újdonságnak számító plexigravír és az üvegre festett alkotások kivételek, mert ezek önmagukban egyszerűek és nem másolhatók, nem is fotózhatók.

Lássuk az itt látható technikákat:

A kiállítás nagy része linómetszetből áll. Ürmös Péter ide válogatott munkái keresztmetszetet mutatnak be a legkorábbi magasnyomású grafikáktól a legújabbakig.

Néhány mélynyomású lap is bemutatásra kerül, amely rézkarc, illetve akvatinta eljárással készült (Német udvar, Bányászházak a Vogézekben). Ez utóbbi litográfiai változata tavalyi alkotás.

Szentendrei skanzen X3 110x166 mm, 2024

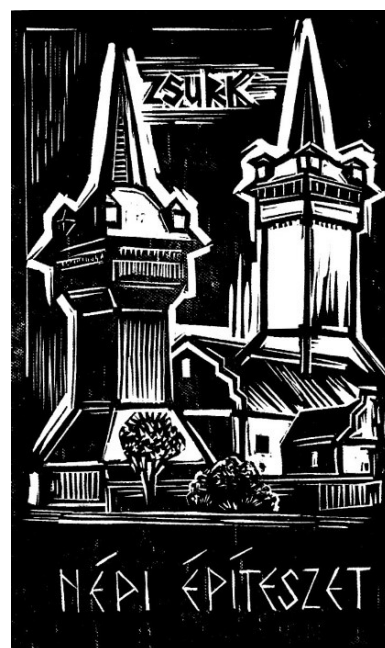
Kövágóörsi lakóház. X3, 110x166 mm, 2024

Az utóbbi év terméséből bemutatásra kerül néhány kísérleti munka, például a plexigravűr (1-3). Ezek a munkák a síkábrázolásból a 3D-s ábrázolás irányába történő átmenetek példái, ilyenek a rézdomborítások és a népművészetben megtalálható „tükrösök” átirata is.

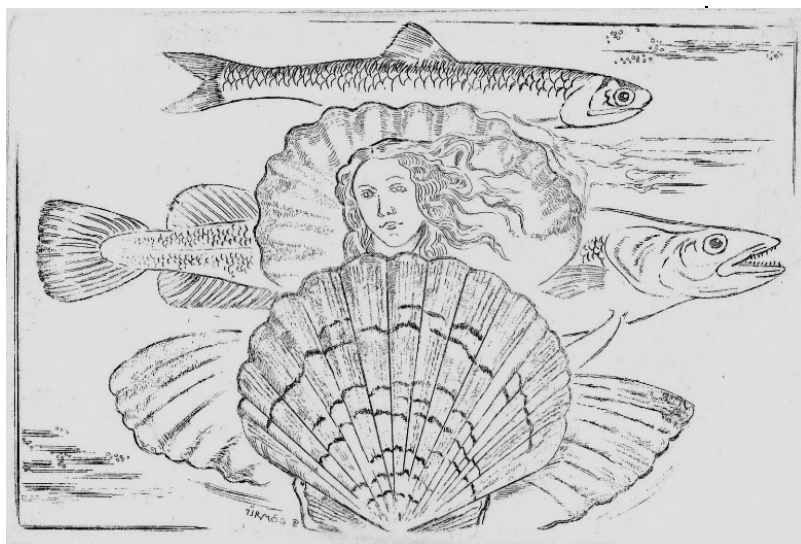
A Plexi gravűrök vagy plexi gravírozás (3 db) esetében a hátul elhelyezett tükör kettőzi meg a látványt. A kétoldalas metszett plexilapnál annál érdekesebb a vizuális hatás, minél vastagabb a plexi.

Az engem igazán meglepett „Akvárium” sorozat (4 db) pedig a számítógépes képszerkesztésnél használatos réteges képépítési mód analógiájára többsíkú ábrázolási módot mutat be, ahol a rétegek sorrendje változtatható, és itt is a hátsó elem egy tükör. Így „tükrös által homályosan” a szemlélő mozgásával egyidejűleg a néző is a kép részévé válik.

Ezek a kísérleti munkák csak az alapgondolatot demonstrálják, a képkalkotás bármilyen más irányba is kiterjeszthető.

Zsurki harangtorony X3, 123x74 mm, 2024

Vénusz születése. C3, 92x137 mm, 2024

Mint már említettem, az „Etnogáfia, Etno grafika cím” részben népballadák, részben a népi építészet témaköréből mutatnak be grafikai feldolgozásokat, illetve megoldásokat. A magyar ballada illusztrációk a legkorábbi munkákból valók. A Kalevala lapok nagy sikert arattak a finnországi utazásunkkor. Az építészeti ábrázolásokhoz szakmám miatt többet tudok hozzáfűzni. Jó a népi építészetünk jelentős alkotásait viszontlátni, talán nem is tudjuk mennyi értékkel és gazdag örökséggel rendelkezünk.

A formavilág, az ornamentika, az anyaghasználat és a szemlélet megőrzése, azok ápolása és továbbvitele nemzeti identitásunk része, ezért fontos, hogy ezek valamilyen formában rögzítve legyenek. Ebben nyújt nekem jó példát és tiszta tükröt Ürmös Péter művészete.

Népi építészeti művek főleg a hazai és a közép-európai régió motívumait dolgozzák fel, amely tájegységeként és épülettípusonként változik, mégis nagyon sok hasonlósá-

got tapasztalhatunk pl. a lengyel fatornyos templomok és a mieink között, vagy a göcseji boronaház és finn erdei házak között. Nyugat-Európából a német fachwerkes építészet egy példáját láthatjuk, illetve a népi irodalmukra az Eulenspiegel lapok utalnak. A faluvég című kép nemem azért nőtt a szívemhez, mert egy fontos mai mondanivalót ábrázol, azaz a környezetszennyezést. Az fogott meg ebben a képben, hogy egy abszolút negatív és csúf téma – jelen esetben egy hatalmas szemétkupac, omladozó ház – hogy válhat széppé, mint kompozíció?

Mi inspirálhatja Ürmös Pétert? Ebből a kicsi kiállításból is sugárzik az irodalom, az építészet, a történelem, a népművészet iránti szeretete, az utazásai során látott tájak, azok emlékei. Így jö-

hetnek létre ezek a kiváló, sokatmondó alkotások, melyek többféle grafikai technika szülöttei.

Végül két idézetet mondanék, ami először eszembe jutott József Attilától kommentár nélkül:

A verstöredék címe: Ne légy szeles..

/ „dolgozni csak pontosan, szépen, / ahogy a csillag megy az égen, / úgy érdemes.”

A másik: Arany János: Domokos napra

/ „Előtted a küzdés, előtted a pálya, / Az erőtlen csügged, az erős megállja. / És tudod: az erő micsoda? – Akarat, / Mely előbb vagy utóbb, de borostyánt arat.”/

Vagyis további alkotásokat várunk tőled, egyre többet, kísérletezz nyugodtan, és kívánom, hogy munkáid továbbra is hívják fel figyelmünket a körülöttünk lévő értékekre. Remélem egyszer festményidből is láthatunk majd kiállítást e falak között, mert ez is előtted áll.

Ehhez kívánok jó munkát, sok erőt, egészséget!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket, ezzel a kiállítást megnyitom.

Fotó: Apostol Kolos

Szász Sándor, Ürmös Péter, Palásti Erzsébet, Antal Jenő, dr. Horváth Hilda, Molnár Icsu István, Antalné Tari Zsuzsanna, Kőhegyi Gyula Stokinger József, Mikala Gábor

Gács Gábor kőrajza 1959

STOKINGER JÓZSEF

65 éves a KBK

STETTNER BÉLA

Budapest, 1928. december 6.
– Bp., 1984. május 30.

op. 41, X3, 50x50 mm, 1960

Réthy István hívó szavára már 1956-ban összejöttek a régi gyűjtők: dr. Illyés S. László, dr. Arady Kálmán, Reisinger Jenő, Selmeczi Károly, hogy megalakítsák az ex librisgyűjtők egyesületét. De kitört az 1956-os forradalom és szabadságharc, amely a magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye volt. 1957 januárjától a forradalom résztvevőit tömegesen börtönözték be, majd sokukat kivégezték. Ezek az események meggátolták a kör kibontakozását, de tovább folyt a szervezőmunka, melyben Réthy István mellett komoly szerepe volt Stettner Béla grafikusbárművésznek. 1959. április 25-én, 76 taggal megalakult a Kisgrafika Barátok Köre.

STETTNER BÉLA

Budapest, 1928. december 6. –
Budapest, 1984. május 30.
linómetszet (X3) 1959

NAGY ZOLTÁN

Sárközi lány, aquatinta

Vidéken is fokozódott az érdeklődés a kisgrafika gyűjtés iránt. 1962-ben Szentessy Flórián és dr. Hetey Ottó szervezésében megalakult a pécsi helyi csoport.

Az egri csoportot Ebergényi Tibor vezette.

Debrecenben Éles Péter kezdte meg a szervező munkát, hogy folytassák neves elődjük az Ajtósi Dürer Céh munkáját.

Aztán megalakult a szegedi, jászberényi, szombathelyi és ajkai csoport is.

A KBK taglétszáma egyre gyarapodott, amihez a Fészek Művészklub vonzereje is hozzájárult. Ezt reméljük a mostani, Budapest, 6. kerület, Révay utca 8. szám alatti otthonunktól is!

Büszkék lehetünk a 65 év alatt elért eredményeinkre, ez azonban nem lehet ok a megelégedettségre. Munkánk további javítására van szükség, mert tennivaló van bőven.

Tiszteljük meg művészeinket, gyűjtőinket kiállításai látogatásával, még akkor is, ha az vidéken van.

Fontos feladat a tagság növelése és megfiatalítása.

A hajdani klubnapok sokrétű, magas színvonalú előadásai, bemutatói baráti összejövetelekké szürkültek. Kövessünk el mindent az ex libris és a magyar kisgrafika népszerűsítése érdekében, mert az ex librist készítő művészek köre is egyre szűkül. Valószínű, hogy egyenlőre csak jámbor óhaj, de egy rendesen megfizetett ex libris pályázat sokat segítene. Ehhez a művelődési intézmények, önkormányzatok, könyvtárak, vállalkozók anyagi és erkölcsi támogatására lenne szükség.

Kérjük a művészeket és gyűjtőket egyaránt, hogy vegyenek részt aktívan a Kisgrafika Barátok Köre Grafika-gyűjtő és Művelődési Egyesület további életében, senki ne húzódjon félre közömbösségből vagy egyéni sérelmekre hivatkozva. Szívesen hallgatnánk tőlük előadást szinte bármilyen témában.

Szellemi tudnivalóink tárházának bővítése érdekében szeretnénk elérni, hogy a havi klubnapokat – a cserelhetőségek előtt – alkalmanként előadás vezesse be.

Bárcsak mindig fát metszhetnék!

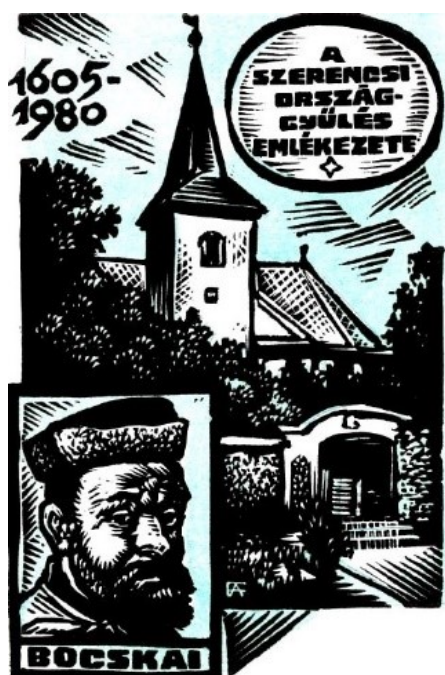
Önarckép. op. 916, 70x103mm, 1973

DR. JUHÁSZ ISTVÁN

Fery Antal, a kisgrafika óriása

1. rész

Már harminc éve, hogy elment Fery Antal az égi grafikusok közé. Szinte nincs olyan lapszáma a Kisgrafikának, amelyben ne szerepelne a neve, grafikája: róla született a legtöbb elemző írás, és az ő grafikai szerepek leggyakrabban illusztrációként.

*Bocskai István portréja
és a szerencsi református templom,
op. 1442 130x85mm, 1981*

Élete, tanulmányai, mesterei

Fery Antal 1908. június 12-én született tizedik gyermekeként a családjában. Édesapja, Fery Altó gyári munkásként került Szerencsre, de sajnos a család hamar elvesztette az édesapát. Testvéreihez hasonlóan Fery Antal is a szerencsi cukorgyárban kezdett dolgozni (már 13 évesen). Felettesei felfigyeltek a mindig és mindenütt rajzoló fiúra, gyári ösztöndíjjal lehetővé tették, hogy 1927-től művészeti tanulmányokat folytasson Budapesten. Az Iparművészeti Iskolában Simay Imre (szobrász, festő, grafikus) és Helbing Ferenc (grafikus, festő, litográfus) tanárok (1925 és 1936 között az intézmény rektorai) voltak a mesterei, 1935-ben nyerte el a grafikus oklevelet.

A frissdiplomás művész eleinte főként reklámgrafikával, plakátok és bélyegtervek készítésével foglalkozott. Első kisgrafikáit – Varga Nándor Lajos irányításával – 1939-ben készítette. Könyvjegyeivel egyetlen alkalommal, 1943-ban még szerepelt a Műcsarnok kiállításán. A világháború megakadályozta a művészi karrier kiteljesedését.

A művész így vallott családjáról, származásáról:

„Mindenki tudja Szerencsen, hogy őseim nem Vereckénél jöttek be Magyarországra.

A szerencsi cukorgyár építésekor, 1888-ban kerültek ide Morvaországból. Tízen voltunk testvérek: 7 fiú és 3 lány. Három fiú a betűszedést tanulta ki, három pedig a vasesztergályosi szakmát. Én a bádoggosságot tanultam ki a gyárban 1923-tól 1925-ig. Kétéves segéd voltam, amikor a Szerencsi Cukorgyár Rt. ösztöndíjával elkezdhettem tanulni az Iparművészeti Iskolában.

„Tizedes” magyar vagyok, mert családomnak az ország teljes ezer esztendejéből 100 év jutott. A családom a véradót is leróta, mert hét Fery fiú összesen 30 évet katonáskodott, közülük egy még az I. világháború elején elesett, a második 43 éves korában halt hősi halált ugyancsak az orosz fronton, de már a II. nagy háborúban.

op. 653, 90x73mm, 1970

A nevem francia eredetű. Őseim a francia forradalomkor emigráltak Morva-, illetve Magyarországra. A felmenők között vannak németek is, úgy hogy gall, germán és szláv keverék vagyok. Én magyarul gondolkodom, magyarul érzek és magyarul imádkozom.”

Fery Antal 1943-ban kapott behívót. Grafikus képzettsége okán a vezérkarhoz osztották be térképrajzoló szolgálatra. A front közeledtével nyugatra vezényelték, ott esett hadifogságba. Ennek az lett a következménye, hogy hazatérését követően rendőri felügyelet alá helyezték (ez négy évig tartott), munkát csak kollektív műteremben végezhetett.

Ezekben az években önálló kisgrafikákat alig készített, az alkotásjegyzéke 1943 és 1959 között mindössze 34 művet tartalmaz. Ez nagyon kevés, különösen, ha ahhoz viszonyítjuk, hogy 'termékeny' éveiben ennek a kétszeresénél is több alkotást hozott létre.

Ady Endre, op.1219 108x78 mm, 1978

Az 'olvadás' 1959-től következett be, egyre több megrendelést kapott. Sokszor persze kénytelen volt alkalmazkodni a megrendelők igényeihez.

A szocialista nagyvállalatok által megrendelt, vagy a Szakszervezetek Országos Tanácsa (SZOT) által kért alkalmi lapok – bármily szép volt is a kidolgozás – nem mindig hordoztak maradandó művészi értéket. Szerencsére egyre több olyan megrendelést kapott alkalmi lapokra (esküvő, gyermek születése, karácsonyi-újévi üdvözlés, nőnap-i köszöntés, in memoriam lap) amelyek ellátták munkával, illetve a gyűjtők ex libris megrendelése már sokszor biztosítottak lehetőséget valódi művészi produkumokra.

A '60-as, '70-es, '80-as évek voltak a legtermékenyebb, és művészetileg is a legjobb időszakai.

Fery Antal 1942-ben vette el feleségül Dobos Valériát, majd megszülettek a lányok, Veronika és Sarolta. Az életeseményekről gyakran fametszetekkel tájékoztatta rokonait, ismerőseit.

Alkotókedve egészen 1992-ig töretlen volt, rengeteg fametszetet készített. A lendület 1993. márciusában tört meg, egy váratlanul fellépő agyembólia következtében végtagjai megbénultak, sem mozogni, sem beszélni nem tudott. Pár hetes kórházi ápolás után hazakerült, de a következő jó egy évben csak kis mértékben javult az állapota. Felesége, leánya és veje ápolta, amíg lehetett. Végül 1994. június 30-án hajnalban hunyt el. Koporsóját július 12-én sokan kísérték utolsó útjára a Farkasréti temetőben, később hamvait átszállították a Batthyány téri templomba (lánya ma is a templom szomszédságában lakik).

A gubbioi farkas megtéréséről szóló novellisztikus részlet. Mikor Gubbio városát farkas támadta, Szent Ferenc megszólította az állatot s csodás körülmények között rávette, hogy ne támadjon meg se embert, se állatot.

op. 50, 88x58mm, 1940

A Kisgrafika 1994. évi 3. számában dr. Soós Imre búcsúzott tőle. A cikk hivatkozott a Confessio című folyóirat 1993. évi 3. (a cikkben tévesen 2. jelent meg) számára, amelyben a szerző már egy részletesebb életrajzot közzétett. Ugyancsak a Kisgrafika 1994/3. számában található Vén Zoltán (a KBK jelenlegi elnöke) visszaemlékezése Tóni bácsiról, amelyben egy Fery Antallal és vele megessett vidám történetet is elmesél üvegről, borról, konyakról

Dante Alighieri
op. 397, 83x62mm, 1965

Fery Antal
művészi tevékenysége,
kiállításai,
műveinek megjelentetése

Fery Antal hatalmas életművet hagyott hátra. Ebben megtalálhatók olajfestmények, akvarellek, linómet-szetek, mozaikképek, plakátok, rajzok, könyvillusztrációk bélyeg- és üvegablak tervek. A Szegedi Szabadtéri Játékokon – Varga Mátyás meghívására – részt vett színpadképek előállításában is. A hadifogságból való hazatérése után – név nélkül – betűrajzolóként is vállalt munkát.

Csontváry Kosztka Tivadar
op. 731, 98x75mm, 1985

op. 1574, 115x80mm, 1982

A 30-as évek végén szeretett bele a fametszésbe, a legtöbb munkáját ezzel a technikával készítette. Hogy mennyit, arra elég jó számítást adott dr. Soós Imre a 2006-ban megjelent alkotásjegyzékben. Mindent összevetve 2482 fametszetet számolt össze, ehhez kell még hozzávenni a három linómetszetet, valamint a tollrajz/cinkográfia technikával készült 63 alkotást, így mindösszesen 2548 kisgrafika 'bizonyítható', de nem kizárt, hogy előkerülnek még további alkotások.

Fery Antal művei realisták, nem hódolt be egyetlen XX. századi művészeti áramlatba sem, művei mentesek a kubizmus, a szürrealizmus, az absztrakt vagy az op-art hatásaitól.

A fametszetei a kevés, határozott vonallal minél többet kifejezni szándékával készültek, a szövegnek, annak kalligrafikus jellegének fontos szerepe van grafikáiban, sokszor ráerősít, kiemel. A fő motívumot (pl. portré) gyakran kísérik kiegészítő motívumok, például Gárdonyi Géza portréja mögé várat metszett a fába és a szövegszalag egy toll köré tekeredik. A grafikák nem merevek, inkább mozgalmassak, a sík lapon jól érzékelhető a három dimenzió, sokszor megjelenik mögöttes tartalom, sőt humor vagy pajkosság is. A nyomatok általában monokrómok (főként fekete tintaszínnel), de elég sok

készült többszín-nyomással: 2 színnel 367, 3 színnel 43, 4 színnel 8 darab. A fametszetek túlnyomó többsége száldúc, jóval kevesebb a lapdúc.

Ki kell még emelni három minikönyv illusztrációit: A Bethlen Gábor minikönyvben (1980) 37, Az Arany János minikönyvben (1982) 57, a Kőrösi Csoma Sándor minikönyvben (1984) 30 fametszete szerepel. A minikönyvek illusztrációin túl összesen 1228 ex librist és 1008 alkalmi grafikát metszett.

Egy ekkora életművet szinte lehetetlen 'kategorizálni', legfeljebb csak kiemelni lehet a legfőbb témaköröket, motívumokat.

A (cikk szerzője szerint) a legjelentősebb a **magyar irodalmi arcképcsarnok** fába metszése. Mintegy 60 író, költő portréja jelenik meg főként ex libriseken, kisebb részben alkalmi lapokon.

A művész nem törekedett enciklopédikus teljességre (ez egyébként is lehetetlen lett volna), de a legjelentősebb szerzőkről van lap (néhány kivétellel: pl. Janus Pannonius, Vörösmarty, Katona József, Mikszáth Kálmán, Tersánszky Józsi Jenő kimaradt, de lehet, hogy volt még erre is terv). Szerepelnek viszont Tinódi Lantos Sebestyéntől kezdve igen sokan, köztük a legjelentősebb Nyugatosok is, sőt, sok (akkoriban) kortárs szerző is, így például Sinka István, Váci Mihály, Weöres Sándor, Sík Sándor is helyet kapott a sorozatban. Néhány költőt, íróat több alkalommal is fába metszett: Ady (11),

Berda József 1902-1966
op. 156, 80x90mm, 1952

BABITS MIHALY EMLÉKEZETE 1883-1983 B.Ü.É.K! FERY ANTAL

op. 1605, 108x76mm, 1982

Berda József (9), Móricz (9), Petőfi (7), Arany (6+a minikönyv illusztrációi), Babits (4) voltak a leggyakoribbak. Külön is szólni kell Berda Józsefről! A nagyevő, nagyívó, sokszor trágár, ágyrajáró költő jó barátságban volt Fery Antallal, ez is indokolta, hogy Berda halála (1966) után is több in memoriam lap készült a poétáról. A Kisgrafika előző számában írtam Nagy László Lázár grafikusművész barátomról. Egy esti kaverkázás közben Berda Józsefről szóló monográfiát lapozgattunk, amelyben megakadt a szeme egy eléggé rossz minőségben kinyomtatott Fery Antal-grafikán. Így szólt hozzám: Te, ennek a dúca meg nálam van! Megkereste a dúcot, megtisztította, és készítettünk belőle négy nyomatot. Egyet elküldtem a könyv szerzőjének, egyet Fery Veronikának, kettőt pedig kincsként őrzök a mai napig. Hogy hogyan került a dúc néhai barátomhoz, azt borítsa a feledés homálya!

Nagyon szép sorozat készült jelentős **fizikusokról**. A Ganz Műszer Művek naptára számára 1968-ban készült metszeten a következők szerepelnek: Ampère, Bláthy Ottó Titusz, Celsius, Edison, Faraday, Gauss, Hertz, Ohm, Coulomb, Thomson (Kelvin), Watt és Volta. Nem a sorozat részeként, de fába metszette Eötvös Loránd arcképét is, méghozzá kétszer.

STOKINGER JÓZSEF

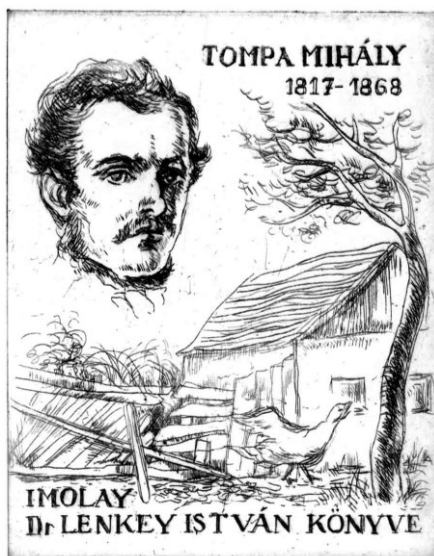
Imolay dr. Lenkey István

5 éve, 2019. május 1-én hunyt el Imolay dr. Lenkey István – teológus, könyvtáros, magyar-történelem szakos tanár, könyv- és kiadványszerkesztő, művészeti szakíró, helytörténész, műgyűjtő –, akinek számos cikke jelent meg újságunkban rendezvényekről, grafikusokról és gyűjtőkről.

BAGARUS ZOLTÁN

Celldömölk, 1947 – Ajka, 1999
C3, 115 mm x 75 mm

LÁSZLÓ ANNA

Szentes, 1946 – Szeged, 2019
op. 91, C3, 100 mm x 77 mm,

AZ AJKAI KBK VENDÉGEKÉNT

Padné Szabó Mária, Krajcsi Tibor, Baranyai Ferenc, Imolay dr. Lenkey István

1990-ben Mönchengladbachban a 23. Nemzetközi Kongresszuson dr. Lippóczy Miklóstól kapta ezt az ex librist méltató verset, melyet lelkesen ajánlott mindenkinek:

Jules de Marthold

BALLADA AZ EX LIBRISHEZ

(Franciából fordította Videcz Ferenc)

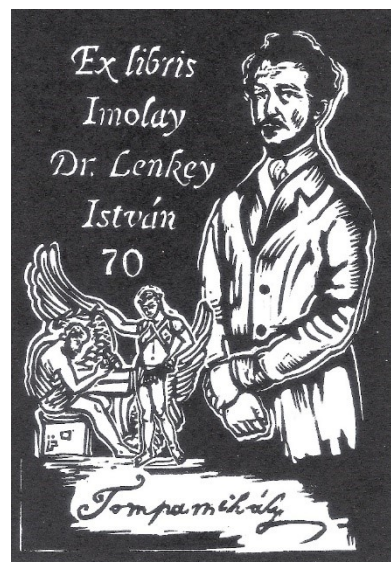
Ex libris, műveltség szimbóluma
Okosság obeliszkjén finom véset,
Mindenségünk szerény momentuma,
Szülötte avatott, mesteri kéznek.
Formád könyvekbe rajzolt égi jel;
Mint szivárványára, nevet rád Isis,
Könyv-gigászbán, röplapon csöppnyi hely:
Kristályelme címere vagy, ex libris.

Hívők lelkébe Istent rajzolod;
Szkeptikusnak titkokat fejtő látót,
Ki jósol; humora éles, gonosz;
Bankárnak Mercurtól szerencse-álmot,
Katonakézbe fegyvert adsz, nemest;
Aranyifjakat Vénusz-ölbe szédítsz;
Fény-szavad szimbolikus nyelvezet,
Kristályelme címere vagy, ex libris.

Embléma, varázsvéső tervezett;
Mi banális, magadból mind kizártad,
Mindenre tárt ablak természeted.
Vadász, téged kürtöd szimbolizálhat;
Kertészt terményéből néhány levél;
Egyiptológus: oázisod díszlik.
Ízlés tárház, tanító költemény,
Kristályelme címere vagy, ex libris.

Ajánlás:

Jó olvasó! Kit-mit e mű megláttat,
Hirdesd, tölts dicsőség-poharát színig,
Köszönts, s add át a halhatatlanságnak:
Kristályelme címere vagy, ex libris!

ÜRMÖS PÉTER

Pápa 1956. május 24.
X3, 114 mm x 80 mm

SZILÁGYI IMRE

Debrecen, 1942. február 16.
op. 651, X3, 81 mm x 62 mm, 1990

Az MTA Könyvtörténeti Munkabizottságának tagjai a Klimó-emléktáblánál. (A kép forrása: Pécsi Egyházmegye)

VASNÉ DR. TÓTH KORNÉLIA

A könyvtáralapító ex librisei a 250 éves Klimó-könyvtárban

Klimó György (1710–1777) pécsi püspök, könyvgyűjtő, mecénás könyvgyűjteményével 250 éve, 1774. március végén vagy április elején nyitotta meg hazánk első nyilvános könyvtárát, a Pécsi Püspöki Könyvtárát. Ez alkalomból 2024. április 11-én a Püspöki Palotában található egykori könyvtárteremben emléktáblát avattak, mely eseményen a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtörténeti Munkabizottsága tagjaként én is részt vettem. A dr. Schmelcz-Pohánka Éva, a Pécsi Egyházmegyei Könyvtár igazgatója által szervezett ünnepségen a munkabizottság elnöke, dr. Monok István és az egyházmegye részéről Felföldi László megyéspüspök mondott beszédet.

Az emléktábla szövegében is hirdeti, hogy „ebben a teremben nyitotta meg 1774-ben Klimó György pécsi püspök Magyarország első nagy nyilvános könyvtárát.”

Napjainkban a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont az őrzője a Klimó püspök által alapított bibliotékának, a Szepes Ignác utca 3.-ban. A hajdani püspöki bibliotékát 1832-ben a második alapítóként tisztelt báró Négyesi Szepes Ignác püspök (1828–1838) olvasótermi helyhiány miatt költöztette át a Piatsek József pécsi építész által tervezett klasszicista épületbe.

A Klimó-könyvtár tehát a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Történeti Gyűjtemények Osztálya legnagyobb, lezárt állományú különgyűjteménye, de a püspöki bibliotéka állománya és berendezése mind a mai napig a pécsi megyéspüspök tulajdonát képezi. A védett muzeális anyag nem kölcsönözhető.

Az Egyetemi Könyvtár 2001-ben Móró Mária Anna szerkesztésében jelentette meg a Klimó-könyvtár szerzői betűrendes katalógusát, mely irányt mutat a könyvekben található possessorbejegyzések és ex librisek tanulmányozásához is. Ezen alapul Csóka-Jaksa Helga a Klimó-könyvtár ex libriseiről 2004-ben megjelentetett tanulmánya, mely szerint a kötetekben összesen 4349 db beragasztott, nyomtatott ex libris található, a legtöbb Klimó Györgyé. Schmelcz-Pohánka Éva a pécsi püspöki könyvtár történetét taglaló könyvében 2012-ben 3675 darab Klimó-tulajdonosjegyet említ a kötetekben, hozzátéve, hogy ez a műveket számolva kevesebb lehet, hiszen egy-egy műben több ex libris vagy bejegyzés is előfordul, a kötetek számát tekintve pedig jóval több, ha figyelembe vesszük a sorozatban vagy több kötetben megjelent nyomtatványokat. Klimó György jórészt beragasztatta ex librisét az általa beszerzett könyvekbe – ezzel is jelezve tulajdonosi minőségét –, de sajnos nem mindbe, így csak részben válogatható le a bibliotéka alapállománya, mely a szakirodalomban meggyökeresedett 15 ezer kötet helyett kb. 8500 kötetes lehetett 1774-ben.

Klimó könyvtára köteteiben többféle, a családi címerrel, valamint a főpapi jelvényekkel díszített rézmetszetű könyvjegye lelhető fel, ezeket mutatom be a következőkben. Az egyházi heraldika, a vallási felekezetek és egyházi szervezetek által használt címertani formák és előírások összessége nemzetközi jelleggel bír, főként ami a katolikus egyházat illeti. Az egyházi címerek az okiratok pecséttel történő hitelesítése miatt terjedtek el, mivel a középkori analfabetizmus szükségessé tette, hogy a könyvnyelvi felismerhetőség céljából a pecséteken a tulajdonos személyes jelképe is szerepeljen. A főpapok számára kötelező volt a pecsét, illetve a rajta megjelenő címer készítése. Az egyházi heraldikában kezdetben nem volt éles szabályozás, majd elterjedt, hogy a széles karimájú papi kalap oldalain lenyúló zsinórokon meghatározott számú és színű bojtot helyeztek el az egyházi méltóságok rangjának megfelelően, melyet azonban sokáig nem használtak egységes módon. Emellett a címereken rangjelölő eszközként szerepeltek a tiara, kulcsok, hercegi korona (1969-ig), mitra, infula, pallium, kereszt és a pásztorbot.

A könyvek, régi történeti íráskorok iránti érdeklődés oltathatatlan vágyát Klimó Györgybe már kanonok korában

beleplántálták mecénásai. 1740-re pozsonyi kanonok, egy évre rá gróf Esterházy Imre hercegprímás oldalkanonokja volt Esztergomban. 1741. februártól esztergomi kanonokká és nyitrai főesperessé nevezték ki, novemberben sasvári főesperesi címet kapott. Már ekkor elkezdte a könyvgyűjtést, és könyveit megjelölte ex libriszel. Első, kanonoki-esperesi ex librisének példányai 1741-től kerültek a tulajdonába jutó munkákba, a könyvjegy felirata megszerzett rangjaira utal: „Georgius Klimo Archi-Diaco: Sasváriensis E. M. S: nec non Celsiss: ac Reverendiss: S. R. I. P: Archi-Eppi Strig: â Lat: Cano: Protho-Not: Apostolicus” [Georgius Klimo Archi-Diaconus Sasváriensis Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis nec non Celsissimus ac Reverendissimus Sacri Romani Imperii Princeps Archi-Episcopi Strigoniensis â Latere Canonicus Protho-Notarius Apostolicus].

Esztergomi időszakának köteteiről megbízható, pontos lista nem maradt fenn, az ex librisek alapján kb. 40 mű (44 kötetben) azonosítható. Ezek közül az egyik Marcus Junianus Justinus *Justini Historiae Philippicae...* (1688, Móró-katalógus: J221) című műve.

Klimo első, kanonoki-esperesi ex librise

Az Országos Széchényi Könyvtár könyvjegygyűjteményében is megtalálható ez az exlibris, RNYT 255 jelzettel.

Klimo 1744. július 19-én novii címzetes püspök lett, és ebben a minőségében 1747-ben Mária Terézia kinevezte a magyar ügyek referensévé a bécsi Királyi Magyar

Kancelláriához. 1746. október 6-tól a magyar királyi kancellária egyházi tanácsosaként működött, időközben az esztergom-mezei apáti címet is megkapta. Papi pályafutásának csúcsaként, 1751. július 31-én Mária Terézia püspöki méltósággal ruházta fel, így került a pécsi egyházmegye élére. A beiktatási ünnepség 1751 decemberében zajlott le, püspökké szentelése pedig 1752. március 5-én Pesten történt meg.

Püspökként új plébániákat szervezett, templomokat építtetett, bővítette a papi szemináriumot, és szándékában állt Nagy Lajos király 1367-beli alapításának példáját követve egyetemet létrehozni Pécsen. Ehhez megteremtette a feltételeket, papírmalmot és nyomdát létesített, emellett jól képzett, tudományos felkészültséggel bíró papokat hívott meg az egyházmegyébe. A könyvek gyűjtését tervszerűen, a leendő egyetem minden fakultásának igényeire gondolva végeztette. Püspök elődjének és a káptalannak a könyvtárát fejlesztette tovább Koller József történetíró segítségével. A könyvtár alapját Berényi Zsigmond (1736–1748 között pécsi püspök) javarészt teológiai, liturgiai, jogi és történeti munkákból álló három-ezernyi kötete képezte, amit a székeskáptalan ezer kötetnyi hasonló tartalmú könyvével együtt Klimo megvásárolt.

Könyvtárában a széles körű ismeretszerzést szolgálva az egyetemes tudás, az általános műveltség, valamint a tanítandó tudományágak korabeli és korábbi kötetei is helyet kaptak: így a vallástudomány mellett a jog-, az orvos-, a természet-, valamint a bölcsészettudomány nyomtatott és kéziratos munkái.

1754-től datálható a püspöki ex librisek felbukkanása. Ekkoriban három normál és egy gála – azaz nagy méretű, igen szép kivitelű – ex librist készíttetett magának.

A normál ex librisek közül az egyik legszebb és leggyakrabban használt, valószínűleg legkorábbi Thomas Bohacz (1707–1764) cseh származású bécsi „egyetemi rézmetsző” munkája, mely Klimo főpapi jelvényekkel díszített címerét mutatja be, a papi kalap oldalain hat-hat bojtjal. Emellett megjelenik a püspöksüveg és a pástorbot ábrázolása. A keresztet eleinte jórészt csak az érsekek használták, majd a püspökök címerében is elterjedt, többnyire cölöpösen a címerpajzs mögé állított hosszú nyelű, egyszerű körmeneti kereszt (Vortragskreuz) alakjában. A Bohacz-féle ex libris felirata: „Georgius Klimo Episcopus Quinque Ecclesiensis 1754”. Ez szerepel például S. Caecilii Cyprianus *Operum divi Caecilii Cypriani episcopi Carthaginensis ex recognitione Erasmi Roterodami* (1522, Móró-katalógus: C870) című művén a címlap belső oldalán, illetve Juan de Ulloa *Dialectica seu logica minor tribus disputationibus circumscripta* (1711, Móró-katalógus: U55) című munkájában. Utóbbi annyiban is különleges, hogy a címlapon Klimó diákkori kéziratos bejegyzése is olvasható 1728-ból, a budai jezsuita Széchényi kollégiumi időszakából: „Ex libris Georgy Klimó Collegy Szécséniani Alumnus 1728”. E kötet Klimó filozófia-logika-dialektika tankönyve volt. Könyvtárában jelenleg ez a legkorábbi saját kötete.

Klimo Bohacz-féle ex librise (1754)

Klimo egy másik ex librise is 1754-es dátummal szerepel, mely feliratában és ábrájában az előző variánsa. A könyvjegyen a következő rövidített szövegváltozat olvasható: „Georg. Klimo Eppus Quinque Ecclesien 1754”, a készítő nincs megjelölve. Ikonográfiája nem tartalmazza a keresztmotívumot, a püspöksüveg pedig középről átke-
rül balra, a kereszt helyére. Az előző ex libristől némileg eltérve a pajzsot jobbról és balról dús ornamentikájú lombdíszt öleli át, melyet középen fenn koronás-szárnyas sisak fog össze – utóbbi már a Bohacz-féle ex librisen is fellelhető. Az Országos Széchényi Könyvtár könyvjegygyűjteményében ez az exlibris RNYT 254 jelzettel szerepel (<https://konyvjegytar.oszk.hu/exlibris/georg-klimo-eppus-quinque-ecclesien-1754/>), ennek leírása olvasható a Nyireő Gyula által szerkesztett *Régi magyar ex librisek 1521–1900* (1970) című, a régi magyar könyvjegyeket az OSZK-ban bemutató tárlat anyagából összeállított katalógusban is. A Klimó-könyvtár kötetei közül a velencei Prospero Alpino egy orvoslással kapcsolatos művét (*De praesagienda vita et morte aegrotantium libri septem...*, 1733, Móró-katalógus: A223) hozom példának, mely tartalmazza ezt a könyvjegyet.

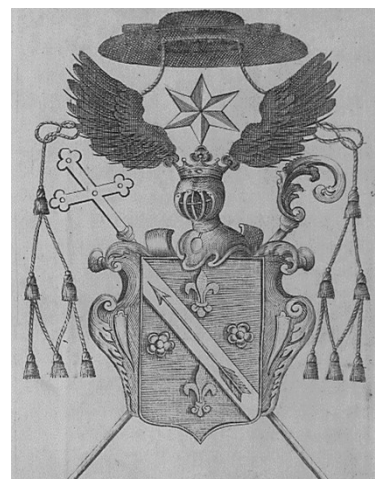
Klimo másik ex librise 1754-ből

A „Georg. Klimo Eppus Quinque Ecclesien 17” felirat félig kiírt, illetve kézzel kiegészített évszámmal szerepel Klimó következő könyvjegyén, a Bohacz-féle ex libris egy másik variánsaként. A grafikus ezen sem jelölődik. A motívumkincsében a püspöksüveg eltűnik, de balról ott a kereszt. Ez a könyvjegy például a Klimó-könyvtár egy 1767-es genealógiai-heraldikai kézikönyvében (Móró-katalógus: S731) lelhető fel, melynek szerzője a német Johann Friedrich Seyfart. Az ex librisen a kézzel kiegészített évszám 1769.

Klimo ex librise 1769-ből

Végül Klimó dekoratív gála ex librisét mutatom be. A szépen kidolgozott könyvjegy metszője valószínűleg Binder János Fülöp budai rézmetsző volt, neve a grafikán nincs feltüntetve. A normál ex librist a kisebb könyvekbe, a gálát pedig a nagyobb és reprezentatív célokra szánt, valamint a helyi vonatkozású díszkiadásokba helyeztette el a püspök. Ennek az ex librisnek a mérete jóval meghaladja a többiét, az előzőek 85–100 mm magasságával és 70–80 mm szélességével szemben ez 160x105 mm-es lemez méretet mutat. Érdekessége, hogy ezen a könyvjegyen nincs felirat, azaz „néma”, szöveg nélküli. Motívumkincsében nem szerepel a püspöksüveg, továbbá elmarad a pajzsot jobbról és balról átölelő dús lombdíszt. A nagy méretű könyvek közül Guilielmus és Iohannes Blaeu világatlászának (Móró-katalógus: B843) több kötete is rendelkezik ilyen ex libriszel.

Klimo gála ex librise

Így rendeződik egységbe Klimó György könyveiben szereplő saját ex libriseinek teljes sora, mely grafikák a szimbolikus hatalmi reprezentáció egyik eszközeként is szolgáltak, napjainkban pedig hozzásegítenek a püspök alapkönyvtára köteteinek beazonosításához. A Klimó számára készült ex librisek ilyen részletes, képekkel illusztrált, minden ismert változatra kiterjedő bemutatása az exlibrisológiai kutatások egy fontos részét képezi. A könyvjegyeket tartalmazó művekre felhozott példák egyúttal szemléltetik azt a széles körű műveltséget, mely Klimót mint könyvgyűjtőt jellemezte.

(Az ex librisek digitalizált képe a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Történeti Gyűjtemények Osztálya Klimó Könyvtár gyűjteményéből származik. E publikációm a Klimó-könyvtárban tett látogatásom nyomán, az intézmény munkatársa, Méreg Martin közreműködése révén születhetett meg, és – szintén az együttműködés eredményeként – Klimó György ex libriseinek teljes sorozata szerepelni fog a PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont készülő állandó kiállításán is. A cikk részletesebb, az ex librisek hordozókötetét képekkel is bemutató változata megjelent az Országos Széchényi Könyvtár blogján 2024. április 16-án, https://nemzeti-konyvtar.blog.hu/2024/04/16/a_konyvtaralapi_klimo_gyorgy_ex_librisei_a_pte_egyetemi_konyvtar_gyujtemenyeben.)

IRODALOM

250 éve alapította Klimó György pécsi püspök az első magyarországi nyilvános könyvtárat, Magyar Kurír, 2024. április 9., <https://www.magyarkurir.hu/hirek/250-eve-alapította-klimo-gyorgy-pecsi-puspok-az-elso-magyarorszagi-nyilvanos-konyvtarat>

250 éve történt a nyilvános pécsi püspöki könyvtár alapítása, Pécsi Egyházmegyei Könyvtár honlapja, <https://konyvtar.pecsiegyhazmegye.hu/blog/140-250-eve-tortent-mennyire-szep-oda-bent-mily-nagy-a-hirneve-kint-a-nyilvanos-pecsi-puspoki-konyvtar-alapitasa>

Bertényi Iván: *Kis magyar címertan*, Gondolat Kiadó, Budapest, 1983, 50–51.

Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis (Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár),

http://www.bibliotheca.hu/possessores/068_klimo.htm

Csóka-Jaksa Helga: *Ex librisek a Klimó-könyvtárban*, In: Pécsi Szemle 2004. tél, 36–41.,

https://adt.arcanum.com/hu/view/Pecsi-Szemle_2004/?pg=477&layout=s&query=cs%C3%B3ka

Emléktáblát avattak a Pécsi Egyházmegye püspöki palotájában, 2024. 04. 12., <https://pecsiegyhazmegye.hu/hirarchivum/6219-emlektablalt-avattak-a-pecsi-egyhazmegye-puspoki-palotajaban>

Klimó György (1710–1777), a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont honlapja, https://www.lib.pte.hu/hu/klimo_gyorgy-67

Móro Mária Anna: *A Pécsi Egyetemi Könyvtárban őrzött Klimó-könyvtár katalógusa. I. A könyvek szerzői betűrendes katalógusa*, Tarsoly Kiadó, Budapest, 2001.

Schmelcz-Pohánka Éva: „Itt van, György főpap a Te könyvtárad (...) mindenki számára nyitva áll.” 240 éves Magyarország első, nagy nyilvános könyvtára, a Klimó Könyvtár, Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2014/9., 24–31.

Schmelcz-Pohánka Éva: *A pécsi püspöki könyvtár története (1774–1945)*, Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtára, Pécs, 2012., 76., 86–87. (A Pécsi Egyetemi Könyvtár kiadványai, 10.), <https://mek.oszk.hu/17400/17464/17464.pdf>

Vasné Tóth Kornélia: *Világi és egyházi reprezentáció, hatalmi szimbolika az ex libriseken*. In: *Hatalmi diskurzusok, A hatalom reprezentációi a tudományokban és a művészetekben*, szerk. Bíró Csilla, Visy Beatrix, Bibliotheca Nationalis Hungariae – Gondolat Kiadó, Budapest, 2016., 105–118. (Bibliotheca Scientiae et Artis, 8.)

Velünk élő könyvtár- és egyetemtörténet: a pécsi Klimó Könyvtár. In: Könyvtárak honlap, 2020. február 23., <https://konyvtarak.hu/hirek/velunk-elo-konyvtar-es-egyetemtortenet-pecsi-klimo-konyvtar%3Fo>

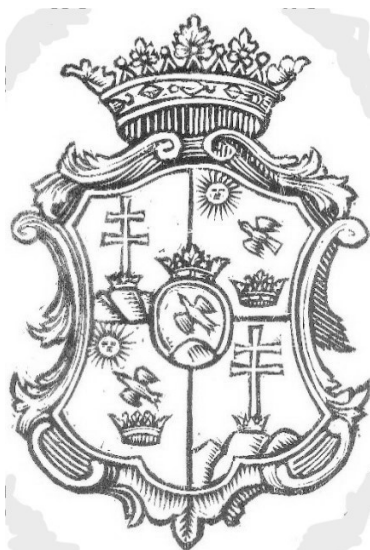
A Klimó-könyvtár termei
(A kép forrása: Pécsi Egyházmegye)

KRAJCSI TIBORNÉ

Magyar írók, művészek és tudósok ex librisei

EX LIBRIS KIÁLLÍTÁS

BUDAPEST 1964
ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KISGRAFIKA BARÁTOK KÖRE

Ez a kézikönyv Egervölgyi Dezső, zirci kedves barátunk ajándéka. A háromnyelvű kiadvány (magyar, angol, orosz) tulajdonképp egy kiállítási katalógus, amit az Országos Széchényi Könyvtár és a Kisgrafika Baráti Kör jelentetett meg az 1964-es jubileumi ex libris kiállításhoz. A címlapján gróf Széchényi Ferenc családi címeres ex librise látható, amit eredeti nagyságban reprodukáltak. A fametszet fekete vagy piros lenyomatát a könyvek jelölésére használták a grófi könyvtárban. Ennek a kiállításnak az a különlegessége, hogy a magyar írók, művészek és tudósok olyan nevükre készült könyvjegyeit mutatja be, amiket a tulajdonosok könyvbe ragasztva használtak.

A bevezetőben ezzel kapcsolatban a következőket olvashatjuk: „A kiállítási lapok viszonylagos kis számát az magyarázza, hogy íróink, művészeink, tudósaink között aránylag kevés volt a vérbeli bibliofil könyvgyűjtő és kevés rendelkezett ex librissel. Számukra a könyv és a könyvtár elsősorban munkaeszköz volt.”

Ex libriseik azért ritkák a gyűjteményekben, mert nem kerültek csereforgalomba.

Móricz Zsigmond 1879-1942
Klisényomat, 77x55 mm

Az esetek többségében nem a legszebb lapok kerültek tablókra, mert nem a grafika minőségén, hanem a tulajdonoson volt a hangsúly. A katalógus ezért tartalmazza a tulajdonosok betűrendjében a könyvjegyeket.

Az írók között szerepel többek között Babits Mihály, Bálint György, Berda József, Csathó Kálmán, Kaffka Margit, Mécs László, Móricz Zsigmond, Radnóti Miklós, Szabó Magda...

Haranghy Jenő 1894-1951
Festőcsalád, P1, 100x72 mm, 1930

A művészeket legnagyobb számban a grafikusok és festők ipse fecit lapjai képviselték. Őket a színészek követik: Bajor Gizi, Hegedüs Gyula, Jászai Mari, Lázár Mária, Tímár József, de szerepelnek zeneszerzők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Farkas Ferenc, Kacsóh Pongrác és néhány építész Lux Kálmán, Györgyi Dénes.

(Farkas Ferenc zeneszerző 1905-2000. Színpadi alkotásai között operák, balettek, daljátékok, operettek és színpadi játékok egyaránt találhatók (legjelentősebbek: *A bűvös szekrény* 1942, a *Furfangos diákok* 1949, a Kossuth-díjas *Csínom Palkó* 1949, az *Egy úr Velencéből* 1979-80); ezenkívül számtalan zenekari-, szóló- és kamaradarabot, versenyműveket, kantátákat, miséket, kétszáznál több kórusművet, száznál több dalt és népdalfeldolgozást komponált. Irodalmi műveltsége segítette abban, hogy vokális műveihez mindig értékes szöveget találjon.)

Varga Máttyás fametszete, 70x56 mm

A tudósok többnyire történészek, irodalomtörténészek, művészettörténészek: Csathó Endre, Domonovszky Sándor, Jancsó Elemér, de találunk közöttük fizikust Bay Zoltán, kémikust Buzágh Aladár, pszichológust Ranschburg Pál, etnográfust Ortutay Gyula és orvosokat, jogászokat.

A lapok színvonala – ha azt nézzük, hogy Haranghy Jenő 15, Fery Antal 11, Kozma Lajos 12, Buday György, Menyhárt József, Sassy Attila, Nikelszky Géza, Gy. Szabó Béla 4-4 lappal szerepelt – többségében megfelelő lehetett, amit a katalógusban szereplő illusztrációk is bizonyítanak.

Buzágh Aladár kémikus 1895-1962
Klisényomat 98x86 mm

A kiállítást az Országos Széchényi Könyvtár részéről dr. Béley Pál osztályvezető és dr. Varga Sándor Frigyes helyettes osztályvezető, a Kisgrafika Barátok Köre részéről Galambos Ferenc gyűjtő szervezte és rendezte.

Ortutay Gyula néprajzkutató 1910-1978
Buday György fametszete 110x80 mm

VASNÉ DR. TÓTH KORNÉLIA

Megnyílt az V. Hatvani Kisgrafikai Biennálé (2024)

Elhangzott 2024. május 11-én Hatvanban a biennálé megnyitóján.

Vasné dr. Tóth Kornélia megnyitja a kiállítást

A kiállítás nagyszámú közönsége

Kedves Grafikabarátok!

Szeretettel és örömmel köszöntök mindenkit az V. Hatvani Kisgrafikai Biennálé alkalmából! Nagy örömömre szolgál, hogy a két évvel ezelőtti rendezvényünk után újra találkozhatunk, sok az ismerős arc, emellett új résztvevőket és érdeklődőket is tisztelhetünk a körünkben.

A kisgrafika műfaját reprezentálva fontos kultúrmissziót tölt be ez a biennálé, melynek megrendezéséért kifejezem köszönetemet a Hatvani Galériának, a szervezőknek és a szakmai zsűrinek: Tompa Z. Mihály galéria-vezetőnek, dr. habil. Szepessy Béla, Herczeg István és Bugyi István József grafikusművészeknek a töretlen tenni akarásért. Elismerés illeti a pályázó grafikusokat, akik idén is az ország minden részéből érkeztek, néhányan külföldről is megtiszteltek minket a munkáikkal. Több száz beküldött műből 106 alkotó több mint másfél száz grafikája tekinthető meg a kiállításon, emellett kamaratárlatként a 2012-ben elhunyt Antoon Vermeylen flamand grafikusművész, üvegfestő, a Flamand Királyi Akadémia professzora alkotásaiból kapunk ízelítőt – a feleség, Horváth Hermína jóvoltából.

A sokszorosított grafika napjainkban a képzőművészet elismert műfaja, de ez nem mindig volt így, a grafikát egykor a képzőművészet mostohagyermekének tartották a festészettel szemben. Művészi rangra emeléséhez, azaz a művészi grafika megteremtéséhez hosszú út vezetett hazánkban.

A 19–20. század fordulóján a szecesszió irányzata az összművészeti törekvések jegyében magával hozta a művészetek demokratizálásának igényét. Ezen irányvonal egyik meghatározó alakja volt a nemzetközi hírű Olgyai Viktor (1870–1929), akit összetett művészi, szervezői, tanári tevékenysége tett a művészi grafika meghonosításának egyik kulcsfigurájává. Olgyai a 20. század elején sokszorosító grafikát oktatott a Mintarajziskolában, és az 1908-ban megalakuló Magyar Grafikusok Egyesületének titkára lett

„A grafika nemcsak önmagáért való művelése szempontjából hasznos és üdvös, hanem mint a formaérzéknek s főleg a finom, korrekt rajznak hathatós fejlesztésére szolgáló egyik legalkalmasabb segítő eszköz is egyúttal óvórendszabály az egyoldalú [...] csak színhatásra való törekvés ellen” – indokolta a grafika oktatásának szükségességét Várdai Szilárd, a Mintarajziskola igazgató-tanára a századelőn. A grafikai szaktanfolyamon az első évben (1906) az oktatás tárgyát a rézkarc, aqua- és mezzotinta, algráfia, kőrajz, kromolitográfia stb. sokszorosító eljárások képezték, tehát a mély- és síknyomás változatai. A körülmények javulása tette lehetővé, hogy a második, 1907–1908-as tanévtől kezdve az oktatást a maganyomás bizonyos válfajaival bővítették, a tanév anyagába felvették a linóleummetszést és a cinkográfiát.

Lyka Károly művészettörténész, festő 1929-ben, Olgyai halálakor a következőképpen méltatta a mestert: „Ő volt a motor, amely lendületes erőre serkentette grafikánkat. S egyben ő volt ennek a művészetnek kitűnő tanára, egész grafikusnemzedék nevelője. [...] Hogy ma grafikánk európai értékű s az egész világon becsült, azt ennek a kettős munkálkodásának köszönjük.” Olgyai 1920-as évekbeli tanítványai, a magyar művészi grafikának ez az első, úttörő szakasza nélkülözhetetlen a következő generációk – így napjaink művészete – szempontjából is. Ennek bizonyítéka a jelen tárlat, mely releváns betekintést ad a kortárs grafika, kisgrafika magas színvonalába, sokszínűségébe. Az alkotók egy része ráadásul tagja a néhány éve alapított Képgrafikusok Olgyai Viktor Egyesületének, így ők ezáltal is kifejezik kapcsolódásukat az idén 95 éve elhunyt művész-tanárhoz.

A műveken körütekintve a változatos színhatások mellett a vonalak, foltok, képpontok kavalkádja, sokszor formabontó kuszasága vagy éppen tisztasága, harmóniája fogja meg a képzeletünket. A falakon függő grafikák is bizonyítékkal szolgálnak arra, hogy a kortárs grafika művelőire – az elődökhöz méltóan – az alapos rajztudás és a nagyfokú technikai képzettség, szakértelem jellemző. Az alkotók kiaknázzák az egyes technikák nyújtotta finom lehetőségeket is. Bugyi István *Új-lenyomatok* sorozatának címét továbbgondolva ezeket a kisgrafikákat nemcsak új lenyomatokként, vagyis az utóbbi évek alkotásaiként, hanem „ujjlenyomatokként”, a grafikusok ujjgyakorlataiként is szemlélhetjük, hangsúlyozva a grafikák készítése közben az eszközhasználat, a kéz, az ujjak fontosságát.

BUGYI ISTVÁN JÓZSEF: Új-lenyomatok 6.
X3, 160x145 mm, 2023

Nicolas Poussin (1594–1665) francia festő nyomán valljuk, hogy a művészet célja a gyönyörködtetés („la fin de l’art est la délectation”), azaz a műalkotásnak mindig van esztétikai jelentése, akár párosul gyakorlati céllal, akár nem, és mindig megköveteli, hogy esztétikailag fogják fel. Mindezt a jelen kiállításon szereplő grafikák recepciójához is segítségül hívom a művészetszemiotika és az esztétikai szemiotika eszköztárát. A nézésnek két fajtája van: a puszta „nézés”, a jelenségek egyszerű, passzív befogadása, és a „látás”, amely az értelemmel is összefügg. Ezzel a látással kell szemlélnünk a képzőművészeti alkotásokat, ha közelebb akarunk jutni a képek üzenetéhez, jelentéstartalmához. A vizuális alkotások mindig fontos helyet foglaltak el az emberi kultúrában, nemegyszer más kifejezési eszközökkel, a beszéddel és az írással is rivalizálva. Komoly viták folynak a szó vagy a kép elsőségéről, és voltak idők, amikor az emberek féltek a képek hatalmától. Régebben a kép, a vizuális szimbólum kevésbé volt mindennapi kifejezési forma, ezért elmélyültebb koncentrációra tarthatott igényt. Mára azonban az „iconic turn” (a képi fordulat) korában mindennapossá vált, és felmerül a kérdés, vajon marad-e elég idő és szellemi nyitottság a képek kapcsán valóságos élmény átélésére? A puszta nézésen túl képesek vagyunk-e látni? Roland Barthes (1915–1980) francia kritikust idézve: „Az úgynevezett fejlett társadalmakat az jellemzi, hogy ma képeket és nem hitet fogyasztanak, mint régen...”. Ám van egy határ, ami felett hiába éri az embert vizuális inger, nem tudja felfogni őket.

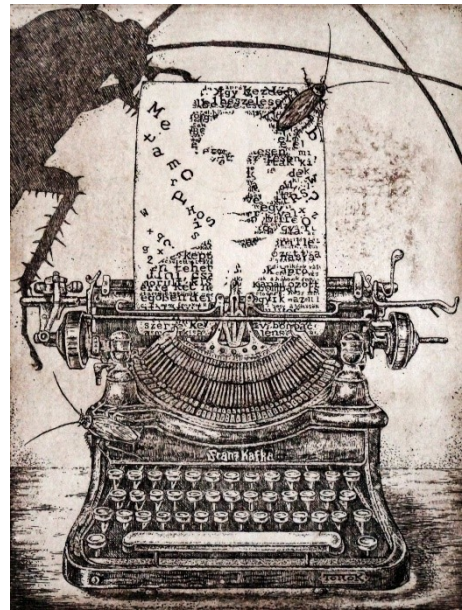
Vizuálisan túltelített világunkban mindez a kiállítási szcena átrendeződése mellett sajnálatos módon vizuális inflációhoz, a képek elértéktelenedéséhez vezethet. Ez ellen azonban mi is tehetünk, mi, akik itt vagyunk, *látjuk* a képeket és *gyönyörködünk*... Minket nem riaszt el a képsűrűség, mely egy kiállítás természetes velejárója, valóságos élményeket élhetünk át – hála a bemutatott alkotók sokrétű önkifejezési mechanizmusának és a kurátorok, a zsűri kanonizáló, rendszerező, sajátos narratívát létrehozó tevékenységének.

A kiállítótér bizonyos szempontból szakrális, kanonikus helynek számít, ahol kulturális beidegződéseink szerint a „szent” és „érinthetetlen” műalkotásokat illő módon csodálhatjuk. Az egyes alkotások egymás mellé, illetve közös térbe való helyezése további konnotatív jelentésekkel gazdagítja az adott művek interpretációját. Hogy milyen asszociációkat hív elő egy-egy mű kiállítótérbeli reprezentációja, azt mi, nézők is formálhatjuk, „életre keltve” a tárlatot. Bárki, aki műalkotással találkozik, akár esztétikailag újraalkotja, akár racionálisan elemzi, a mű három alkotóelemének a hatása alá kerül; ezek az anyagivá vált forma, az eszme (vagy téma) és a tartalom. Valójában e három tényező vesz részt annak az élménynek a létrehozásában, amelyet a mű esztétikai élvezetének nevezünk.

A jelen kiállításon szereplő művek témája és stílusa változatos. A tárlat szemantikailag gazdag struktúráját tanulmányozva az alkotások mint kulturális szimbólumok, jelek értelmezhetők. A szimbólumok saját kultúránk és tágabban értelmezve az emberi civilizáció megismeréséhez is elvezetnek, hiszen gondolkodásmódunk alapvető sajátossága a (jel)képek és analógiák használata. A képek olvasata, a vizuális literáció, a műalkotás újraalkotó felfogása nemcsak a néző természetes érzékenységtől és vizuális képzettségétől függ, hanem a kultúrában való általános jártasságtól is, történelmi-vallási-mitológiai-irodalmi-művészeti ismereteinek interdiszciplináris módon való alkalmazásától. Így alakíthatja ki mindenki a saját narratíváját, amelyre néhány példát hozok a következőkben.

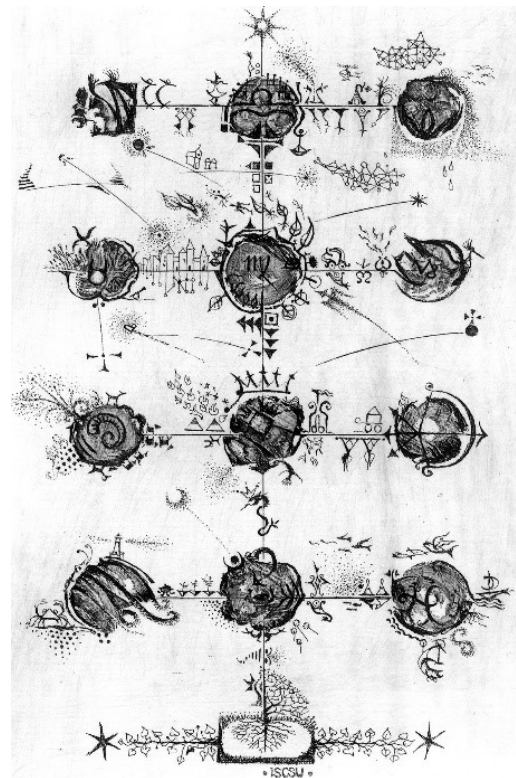
Kik vagyunk, milyen személyiség rejtőzik az álarc mögött – ilyen (és hasonló), létünk alapjait feszegető egzisztenciális kérdéseket vethetünk fel Börcsök Attila képe nyomán (*Ki vagyok?*).

A létezés abszurditását hívja elő Török Tamás *Metamorfózis* című grafikája az idén 100 éve elhunyt Franz Kafka *Az átváltozás* című novelláját parafrázálva, melyben a főszereplő féreggé válása az ember elidegenedtségére, kiszolgáltatottságára nyújt groteszk példát. A szürreálisra váló valóságot 2018-ban a pozsonyi Goethe Intézetben egy térinstalláció segítségével ki is próbálhatták a Kafka-rajongók, azaz, hogy milyen egy bogár testében ébredni és nehézkesen mozogni a híres novellában leírt szoba valóságghú másolatában. Bizarrr és egyúttal tanulságos élmény lehetett...

TÖRÖK TAMÁS: Metamorfózis
C3C5, 198x148 mm, 2024

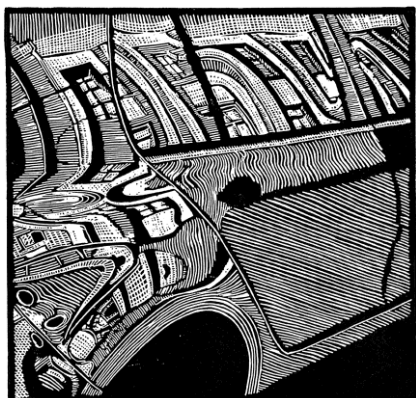
A létezésre megnyugtatóbb, de szintén nem hétköznapi választ ad Molnár Icsu István *Családfája*, mely kapcsán ne hagyományos ágrajzra gondoljunk, az ábrázoláson a nála gyakran felbukkanó biológiai formák, a mikro- és makrokozmoszt idéző metaforikus képek, szimbólumok jelennek meg hálózatosan összekapcsolódva, az Icsura jellemző jelalkotó szándék jegyében.

MOLNÁR ISCSU ISTVÁN: Családfa
C3, 200x150 mm, 2024

A kiállított grafikákon az emberi alakok mellett az őket körülvevő világ természeti jelenségei, élőlényei és maguk az ember teremtette tárgyak is a képkalkítás részét képezik. A népi folklórra, a mesék világára utal Szepessy Béla *Kaptárbonítás* és *Hazug Pista* című grafikája, utóbbi a nagy mesemondó, eredeti nevén Köllő István szakállas portréját idézi. Az előadóművész Berecz András szavaival a mese – mint a művészet gyermeke – „mindig életre biztat”. A képek rengetegében feltűnik még *Az elárvult fotel*, a növényvilágot idézően a *Korallfa*, a *Platán portrék*, a *Levendula*, a *Levéllenymomat*, az állatvilágból a tyúk (*Háztáji kapingálás I.*), a *Kivi madár*, *A béka*, *A holló és a róka* stb.

Állandóan változik a nézőpont, lehet tájékozódni kameralencsén keresztül, látcsővel – mindegyik perspektíva kör alakú grafikát eredményez. Somorjai Kiss Tibor *Hídon*-sorozatának több darabja az elmosódott kontúrokkal, a felvillanó fényekkel mintha impresszionista festményt idézne. Csomós Zoltán *Talált tájak (I–III.)* sorozatának helyszíne a grafikus egyéb alkotásain is többször feltűnő utcakép, a járművek (ezúttal autó) ablakain, felületein tükröződő épületek, egyéb alakzatok ábrázolása. A linómetszés fekete-fehér színvilágában a sajátos optikai megoldások a szürrealitás felé mozdítják el a képi világot.

CSOMÓS ZOLTÁN: Talált tájak III.
X3, 200x200 mm, 2024

A grafikákon példákat láthatunk arra, hogy a technikai tudás hogyan teremt lehetőséget a tudatos képkonstruálás mellett a metaforikus képkalkításra, a képzelet szabad kibontakoztatására: Toró József *Dráma* című szitanyomatán a belső feszültség szinte kézzel fogható. Siklody Ferenc *Angyalok ébredése* című linómetszet-sorozata esetén a sűrű sraffozás, a metszés vonalát, formáját közvetlenül érvényesítő nyomás alkalmat ad a kép üzenetének metafizikai régióba emelésére. Az angyalarcok sűrű vonalháló – mint félig lehúzott roló – mögül tűnnek elő.

Az ábrák szerkesztésénél gyakran érvényesül a horror vacui elve: a művész minden felületet kitölt rajzaival, jó példák erre Siklody előbb említett sorozatának képei és Havasi Tamás *Galileo Chini* című, az olasz szecesszió híres alakjának portréját és díszítőművészetét számos részlettel felidéző alkotása.

HAVASI TAMÁS: Galileo Chini világa
X3, 178x148 mm, 2023

A képek értelmezésénél még egy fontos aspektusra térnek ki: napjainkban különösen fontos szemponttá vált az *eredetiség* kérdése. A mesterséges képkalkító programok betetözik ezt a problémakört, ugyanis esetükben már nem mindig beszélhetünk önálló művészeti értékről. A kizárólag mesterséges intelligenciát felhasználó alkotók kreativitása csupán annyiban teljeseedik ki, hogy elképzelnék egy alkotást, és azt szövegalapú instrukciókká formálják. Ahhoz, hogy valakire valódi művészként tekintsünk, ez közel sem elég, ugyanis ez a módszer nem igényli a művészeti eljárások ismeretét, amely elengedhetetlen az önálló alkotáshoz.

A jelen kiállítás is igazolja – mely hagyományos technikákkal, magas-, mély- és síknyomással készített grafikákat vonultat fel –, hogy a digitális eszközökkel készült műalkotások nem vehetik át a kézműves technikákkal létrejövő művek szerepét. Sőt, a hagyományos eljárások (fa- és linómetszés, kollográfia, mezzotinta, rézkarc, aquatinta, hidegtű, szitanyomat, litográfia stb.) éppen az új vizuális és technológiai kontextus hatására kezdenek megújulni, a kortárs grafika – a saját eszköztárán belül – válaszol az új képiség kihívásaira. Ennek bizonyossága ez a tárlat, melynek nagyszámú közönsége is mutatja, hogy a grafika igényli és kineveli a maga érdeklődői bázisát, megteremtve a kontaktust mű, művész és befogadó között. Ahhoz pedig, hogy mi, nézők értő közönséggé válhassunk, Werner Hofmann (1928–2013) osztrák művészettörténészt idézve: „Ne azt várjuk, hogy a művészet váljon a mi számunkra hozzáférhetővé, hanem mi nyílunk meg a művészet számára.” Remélem, e folyamathoz én is hozzájárulhattam szavaimmal! Megköszönve a grafikusok áldozatos munkáját és a hallgatóság figyelmét, a kiállítást megnyitom!

PADNÉ SZABÓ MÁRIA

A humor szkafander a földi létezéshez

KRAJCSI TIBORNÉ KERTÉSZ KLÁRA

gyűjteményéből a humor témakörből rendezett kiállítás

Ajka Városi Múzeum és Fotógaléria 2023. december 8.

Klárit ebben a körben mindenki ismeri, mégis fontos elmondanom, hogy Szegeden, matematika-kémia- ének-zene szakon szerzett tanári diplomát. A szó legnemesebb értelmében pedagógus lett. Azóta aktívan neveli közönségét. Kezdetben az iskolás korosztályt, mellette és utána pedig minden érdeklődőt. Furcsa, de szerencsés szakválasztás volt az övé. A reáltudományok ismerete és átadása az élet praktikus, gyakorlati oldalát erősítette önmagában és tanítványaiban, a zene pedig magával hozta a hihetetlenül széleskörű humán műveltségét. Ez az ismeretanyag formálta személyiségét, ez határozta meg hobbiját, a kisgrafikák, ex librisek, művészi könyvjegyek gyűjtését, rendszerezését, közkinccsé tételét. Óriási gyűjteményének jelentős része 4 témakör köré rendezhető: 1. Thomas Mann A kiválasztott című regénye. 2. Karinthy Frigyes A cirkusz című álmvilága. 3. Arany János balladáit. 4. Móricz Zsigmond Barbárok című novellája. Emellett Csontváry festészete és a zenei témájú könyvjegyek vannak többségben gyűjteményében.

A gyűjtés Klári számára is szenvedély. Aki megszállottja egy nemes hobbinak, az szívesen meg is mutatja gyűjtése eredményét. Nem véletlenszerűen, hanem témakörök szerinti csoportosításban. Ma a humort járjuk körbe. Egyik kedvence, Karinthy Frigyes azt mondta a Karinthy megmondja című kötetében, hogy „Humorban nem ismerek tréfát!”. Még a cirkuszban sem, mert a manézis világa veszélyes dolog, a nevetetést is komolyan kell venni! Mégsem Karinthy szállóigéjét választotta a tárlat címéül, hanem egy mai, fiatal humorista, Bödöcs Tibor – magyar szakos tanár – gondolatát, miszerint „a humor szkafander a földi létezéshez”. A humor alapvető emberi szükséglet. Nem véletlen, hogy az ókori görög színházban 3 tragédia után 1 komédiát is be kellett mutatni. Azóta is él és virágzik a humor számtalan formája, változatos megjelenése, rétege. Amit itt láthatnak, az a rajzművészet és a humor ötvözte. Megrajzolt vicc, tréfa, móka, poén, élc, bohóság, komikum. Feladata mindig a stresszoldás, figyelemelterelés, hangulatjavítás, de lehet a humor még felszabadító pofon is! Mert mindig magunk felé irányul, még a karikatúráknak sem az a célja, hogy másokat kigúnyoljon, megszégyenítsen, hanem javító célzattal hívja fel a figyelmet valami jobbíthatóra. Ezt az alapvető egyértelművé teszi az 1. tábló: *Az értékek átértékelése*. Vén Zoltán Kentaurja – a félig ember, félig ló – Héra istennő és Ixion király utóda – hétköznapi ételhordót visz magával mitikus küldetése végrehajtásához (helyzetkomikum). Kékesi László Lédája hatyú képében vajon Spárta királynője, vagy Ady múzsája? (jellemkomikum).

A 2-3. tábló főszereplője Cervantes XVII. századi spanyol író szatirikus regényének főszereplője, *Don Quijote*. A jellemkomikum nem csak a búsképű lovag bemutatásának eszköze, hanem ilyen ellentmondásos figura a szomszéd faluból való parasztlány, Dulcinea, mint a lovagkor áhított hölgye, vagy Sancho Panza, a szintén parasztból lett fegyverhordozó, esetleg Rocinante, a számból lett paripa.

Nagy László Lázár, op. 577, C3/C5/C2, 122x88 mm, 1996

A 4. csoport főhőse Carlo Collodi olasz író meseregényéből ismert fabábu, *Pinokkió*, akinek minden hazugság után megnő az orra. (Egy pillanatra csukjuk be a szemünket, és képzeljük el hatalmasra nőtt orral ismerőseink közül azokat, akik megérdemlik.) Troján Marian József is megformálta a figurát, lapjának érdekessége a dombornyomás is.

Kápolcsi Kovács Csaba, C2, 97x65 mm, 2023

5. Az előbbi csetlő-botló jellemű kisfiú után a hetvenkedő katona komikus alakja, *Háry János* következik. Kodály Zoltán érdeme, hogy daljátékával beemelte a magyar népdalt a színpadi zene világába. Az eredeti szöveget, Garay János *Az obsitos* című munkáját a reformkorban írta. A főhős jellegzetesen magyar szőlőművelő, aki kényszerből és kalandból lett katona. Hazugságai szellemes lódítások, a népi fantázia szülöttei. A könyvet is láthatják, amit Gácsi Mihály színes fametszetei illusztrálnak.

A 6. tablón folytatódik a *Gácsi sorozat*. Formanyelvének fontos eleme a groteszk, a torz formaképzés. Munkáiban a humor, az ironia dürieri alapossággal párosul.

A 7. tablón 2 *Gácsi Mihály* és 2 *Török János* grafikát láthatunk. Melyik a legcsacsibb vicc? Amikor a számárnak számfűlet mutatunk!

Gácsi Mihály, C2, 115x80 mm

8. *Így látta Vén Zoltán*. Nemzetközi hírű grafikusunk széleskörű ismereteivel, technikai tudásával és sokszínűségével azonos szintű a humora. Ha megtalálják Mona Lisa mosolyának titkát, bátran kacagjanak. Ha lehull a sfumato, (fátyol, lepel), kiderül, mi rejtőzik a mosoly mögött. Klasszikus öszövétségi téma az Oszlopos Simeon. Az aszkéta 37 évet töltött egy oszlop tetején azért, hogy ezzel a bizarr ötlettel javítson a világ romlottságán. Hogy kiszolgáltatott helyzetét elviselhetőbbé tegye, vitt magával egy kotyogó kávéfőzőt és egy esernyőt. Merthogy Erik Kastner szerint a humor a bölcsék esernyője. Én arra is kíváncsi vagyok, mi mindent rejt a mellette lógó kosár? Hasonló helyzetkomikumot hordoz a Noéről készült rézmetszet. Ő nem kávéval, hanem egy hordó borral és egyéb italokkal tartja fenn lelki egyensúlyát. Hogy Wagner mozaikcsaládját Liszt Ferenc tartotta össze, és az Ő hátán jutott Wagner a hírnévig, az számunkra nem is kérdés.

9. A hölgyek kedvéért egy kis humoros *divattörténet* következik. Nagy László Lázár kiváló grafikus felesége divattervező volt, a férj madárijesztők öltöztetésével adott ötleteket párja munkájához. Köszönjük!

Nagy László Lázár, op. 399, C3, 82x58 mm, 1980

10. *A lovakról* – Széchenyi után szabadon Ürmös Péter színes szemüvegén át. Megyénkbeli művésziünk nem csak a grafikában tehetséges, elismert művész, hanem kiváló humorérzékű, zseniális nyelvész is. A *kentaurok hétköznapijai* fametszet-sorozat darabjainak címét nem árulom el, olvassák le a lapokról és legyenek tőle vidámabbak! Tapasztalják meg, hogy az intelligencia és a humorérzék között szoros összefüggés van.

11. *Karancsi Sándor* témáit főleg az irodalomból merítette, sok illusztrációt készített, hol lírai, hol groteszk stílusban. A torz és fenséges vonások ötvözése két, abszolút személyes lapon látható a tárlóban. Klári vendégül látta a művészt és családját. A jól tartás eredménye alkotásra ihlette a grafikusot. Saját magáról készült karikatúrákon bátran nevéssenek majd, mert „a szívből jövő nevetés erősíti az immunrendszert” – mondta Elizabeth Taylor

12. *A könyv komédiája* is hangulatjavító grafikákkal szórakoztat bennünket.

13-14. *Bohócok és Harlekin* című válogatáshoz Hofi Géza adott útmutatást. Könyvében, előadásában azt a véleményét hangsúlyozta, hogy „Ahhoz is tehetség kellene, hogy valaki udvari bolond legyen!”

15. *A mindennapok humora* azt bizonyítja, hogy a vicceket kitaláljuk, továbbadjuk, de a komikumra csupán rábukkanunk. (Freud alapján) Ádám és Éva a Paradicsomban bűjőcskázik. Vajon kit találnak meg először?

16. Végül búcsúzzunk ezzel a kiállítással az óévtől és várjuk az újat Gácsi Mihály, Vén Zoltán és Török János zenés-táncos lapjaival.

Köszönöm a múzeum dolgozóinak, csoportunk tagjainak, segítőinknek lelkes munkáját, és kívánok a kiállításához sok mosolyt. Mert „A nevetés Isten anyanyelve. Tanuld meg ezt a nyelvet, és taníts meg rá mindenkit!”

MEGHÍVÓ

A KISGRAFIKA BARÁTOK KÖRE
GRAFIKAGYŰJTŐ ÉS MŰVELŐDÉSI EGYESÜLET

2024. JÚNIUS 05-ÉN (SZERDA) 14³⁰ ÓRAKOR

megtartja évi rendes

KÖZGYŰLÉSÉT

BUDAPEST VI. RÉVAY U. 8. FSZ. 7.

(kapucsengő 7.)

A közgyűlés határozatképes, ha azon a tagok több mint fele jelen van, illetve szabályszerű meghatalmazással képviselve van. Amennyiben a közgyűlés nem határozatképes, a megismételt közgyűlést

2024. JÚNIUS 5-ÉN (SZERDA) 15³⁰ ÓRAKOR

az eredeti helyszínen, azaz

: Budapest VI. Révay u. 8. fsz. 7. (kapucsengő 7.)

A megismételt közgyűlés

a megjelent egyesületi tagok számára tekintet nélkül határozatképes, és nincs jogi akadálya annak, hogy a jelen meghívóban feltüntetett napirendi pontokban döntést hozzon.

NAPIRENDI PONTOK:

1. Az Egyesület ügyvezetőjének beszámolója a 2023-es évről
2. Az Egyesület elnökének beszámolója az egyesület 2023 évi művészeti tevékenységéről
3. Az Egyesület Felügyelő Bizottságának beszámolója az elmúlt évről.
4. A Közgyűlés döntése a 2023. évi mérlegbeszámoló elfogadásáról
5. 2024.évi tervek
6. Egyéb

Magyar Irodalmi Arcképcsarnok

címmel nyílik kiállítás június közepén a

CEGLÉDI VÁROSI KÖNYVTÁRBAN.

FERY ANTAL 52 FAMETSZETÉN

magyar írók, költők jelennek meg,
születésük időrendi sorendjében.

A kiállítást megnyitja

KABDEBÓ-LADIK LÍVIA

könyvtárigazgató

és DR. JUHÁSZ ISTVÁN,

a könyvtári alapítvány kuratóriumi elnöke.

A megnyitót követően irodalmi műsor lesz az Irodalombarátok Köre tagjainak előadásában.

A pontos időpontot

a Kisgrafika facebook lapján fogjuk közzé tenni.

OLVASÓI LEVÉL

Az olvasói levél már nevében feltételezi, hogy írója aktív olvasónak is számít, és érdeklődik a KBK életéről és az újságunkban megjelenő írások és grafikák iránt. Van véleménye, van kiegészítő javaslata, van kritikai megjegyzése. Kérünk tehát mindenkit, ha van építő jellegű véleménye, javaslata, építő kritikája szervezeti életünk vagy az újságban jelentenek tartalmával kapcsolatban, akkor tollat vagy billentyűzetet „ragadva”, írjon címemre:

Az életről tudjuk, hogy véges, de a fotókon megőrzött pillanatok felérnek az örökkévalósággal. A fiók mélyéről előkerült képeken olyan embereket láthatunk, akiket ismertünk vagy csak hallottunk róluk. Az emlékekből táplálkozunk. A kisgrafika iránti elkötelezettségben és egymás szeretetében is példát mutattak. Kérem azokat, akiknek van a régi időkről fotója, esetleg levél dokumentuma, az küldje el a szerkesztőség címére e-mailben, vagy postán, amit szkennelés után visszajuttatok. Amennyire az újság terjedelme engedi, a képeket folyamatosan megjelentetjük.

stokinger.jozsef@gmail.com

Nagy László Lázár kisgrafikai világa

Százfős közönség előtt tartott előadást január 31-én tagtársunk, dr. Juhász István az 5 éve elhunyt grafikusművész munkásságáról a Ceglédi Városi Könyvtárban. A rendezvényen köszöntőt mondott Földi László országgyűlési képviselő. Kísérő eseményként a művész mintegy ötven alkotását, kiállítási katalógusait is meg lehetett tekinteni. Nagy László Lázárrol a Kisgrafika 2024/1-es számában jelent meg részletes ismertetés.

Válogatás Fery Antal fametszeteiből

2024. április 17-én Szerencsen nagy érdeklődéssel és sikerrel mutattuk be a Fery Verának, a Szerencsi Múzeumnak, a helyi önkormányzatnak és nem utolsósorban a múzeum igazgatónőjének, Majoros Juditnak köszönhetően a Kiss István által tervezett bibliofil könyvet Fery Antal életművéről. A bevezető tanulmányt dr. Horváth Hilda írta.

FELHÍVÁS!

KÉRJÜK, TÁMOGASSA
MŰVÉSZETBARÁT MUNKÁNKAT,
ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSOK
RENDEZÉSÉT.

Tagdíjakat és adományokat a következő
bankszámlaszámra tudunk fogadni:
Cib Bank Zrt. 10700268-70112139-51100005
Éves tagdíj 4000 Ft

KÖSZÖNJÜK!

BIAMT, Nemzetközi Miniatűr Művészeti Biennálé, Temesvár

A 2024-es Temesvári Miniatűr Művészeti Biennálé egy multidiszciplináris projekt a kulturális oktatásnak szentelve, azzal a céllal, hogy új távlatokat és lehetőségeket nyisson a művészek, a diákok és a művészetkedvelők közötti interakcióra. A hatodik alkalommal megrendezett esemény olyan platformot képvisel, amely elősegíti a kreativitást, a művészi kifejezőmód innovációját és a közösségek közötti szocializáció elősegítését. A Temesvári Nemzetközi Miniatűr Művészeti Biennálé (BIAMT) kiemelkedik a kulturális sokszínűség előmozdításában és a mentalitásváltásban való részvételével.

Az idei kiadás a Micromundos - Exploring Small Universes koncepcióját helyezi előtérbe, mint központi témát, amely művészi viták kiindulópontjaként szolgál. Ez a téma arra ösztönzi a művészeket, hogy alkotásaikon belül kis, részletgazdag univerzumokat közelítsenek meg és fedezzenek fel, így erősítve a művészet, a képzelet és a nagyközönség közötti kapcsolatokat. Egy kis univerzum, egy kis tér a benne élők számára teljes univerzummá válhat, ugyanakkor a külső szemlélő számára az egésznek csak egy részlete vagy egy kis része maradhat. Ez a perspektíva egy kis relativitást és szubjektivitást ad egy „kis univerzum” értelmezéséhez. Az észlelés mikro-makro kettőssége lenyűgöző mélységet ad a művészi értelmezésnek és kifejezésnek. A művész feltárhatja, hogy kis világának miként lehet jelentős jelentése az azt alkotó szereplők vagy tárgyak számára, ugyanakkor a külső nézők egy nagyobb egész részeként érzékelhetik azt. Ez a téma tehát kreatív lehetőségeket kínál különböző perspektívák feltárására, és rávilágít a relativitáselmélet összetettségére a kis univerzum értelmezésében. Ebben az összefüggésben a művészek olyan műveket készíthetnek, amelyek kis léptékben hangsúlyozzák a hétköznapi tárgyak finom részleteit, létrehozhatnak miniatűr jeleneteket, amelyek újszerű módon mesélnek el történeteket, miniatűr vizuális kollázsokat fedezhetnek fel mikronarratívák felépítéséhez, miniatűr portrékkal kísérletezhetnek, hogy egyedi identitásokat ragadjanak meg. kis léptékben, kompakt térben fedezhetik fel az identitást és a kulturális sokszínűséget.

RÉSZVÉTELI FELTÉTELEK:

1. Hivatásos művészek és művészhallgatók vehetnek részt.
2. A vizuális művészet területére vonatkozó alkotásokat elfogadnak: festészet, grafika, szobrászat, kerámia, textilművészet, fotó (kísérleti fényképezés).
3. Minden technika megengedett.
4. Egy művész egy szekción belül legfeljebb két alkotással indulhat. A kiállításon való részvétel ingyenes.
5. A kétdimenziós alkotások megengedett legnagyobb mérete 10x10cm. A maximális külső méret kerettel vagy

paszpartuval együtt 15x15 cm. A fényképhez a méretek 10x10cm jpg formátum. Háromdimenziós munkáknál a megengedett legnagyobb méretek 10x10x10cm. Lábazattal a maximális méretek 10x10x10cm plusz a lábazat 10x10x10cm. Kérjük, fényképezze le a munkát egy vonalzóval a méret megerősítéséhez. A munkák méreteinek betartása kötelező. Azok a művek, amelyek nem felelnek meg ezeknek a követelményeknek, nem kerülnek bírálati szakaszba.

6. A BIAMT kiállításon szereplő alkotások regisztrációjához és zsűrizéséhez minden résztvevő elküldi:

a. regisztrációs űrlap (online goole űrlap) <https://forms.gle/WYgEhqZPsEMfSBjY8>

b. a műről/művekről készült fénykép elektronikus formátumban jpg formátumban (300 dpi, max 4 MB).

A kétévenkénti katalógushoz szükséges fotóminőség (tisztaság, semleges háttér, fény) szükséges. c. méretmegerősítő fotó jpg formátumban. (a méret megerősítéséhez készítsen fényképet a tényleges munkáról egy vonalzó mellett) A képeket a biamtimisoara@gmail.com címre küldjék

7. A fájlokat a következőképpen kell elnevezni: keresztnév, szerző neve, ország, munkacím, technika, szakasz (Pl. Valentina Ștefănescu_Romania_Noduri_colaj Textile Art).

8. A google nevezési lap és a fotók beküldésének határideje 2024. május 31

9. A kiállított alkotások online kiállítás tárgyát képezik, televíziós műsorok tárgyát képezhetik, sokszorosíthatók a sajtóban és közlőny, katalógus vagy videóanyag formájában közzétehető, a szervezőknek a szerzőkkel szembeni kötelezettségei nélkül.

10. A résztvevők a 2024-es Temesvári Nemzetközi Miniatűr Művészeti Biennálé regisztrációs lapjának kitöltésével hozzájárulnak a kiállítási katalógus megvalósításához szükséges személyes adatok kezeléséhez, ezzel is megerősítve a rendezvény szabályzatának elfogadását.

NYEREMÉNYEK: Hat díjat osztanak ki a következő kategóriákban: festészet, grafika, szobrászat, kerámia, textilművészet, fotóművészet.

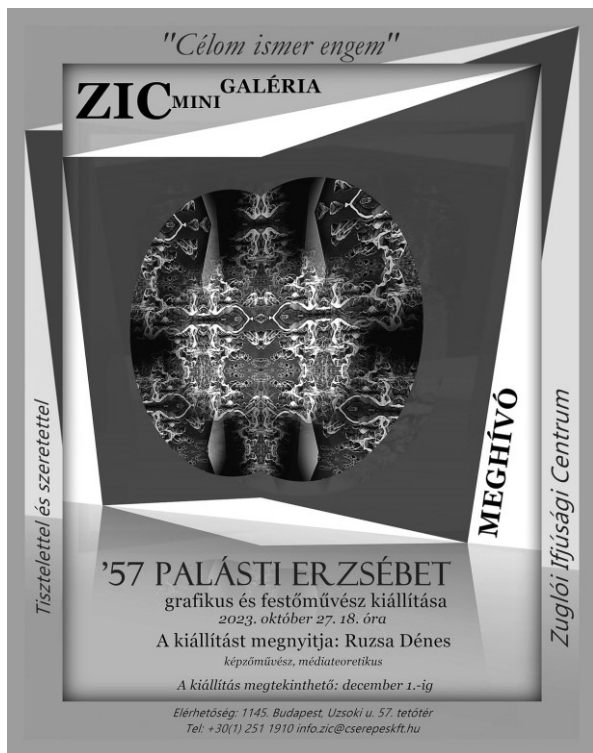
ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK A szervezők a rendezvényről pdf formátumban katalógust adnak ki, amely online elérhető: <http://arte.uvt.ro/>, vagy kérésre elküldhető a szerzők e-mail címére. Kommunikáció A résztvevő művészek e-mailben kapnak visszaigazolást a részvételről. A nevezési lapon az elérhetőségek helyes és egyértelmű beírása a művész felelőssége.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓÉRT forduljon a Miniatűr Művészeti Biennálé igazgatójához - univ. dr. Valentina Ștefănescu, e-mail: valentina.stefanescu@e-uvt.ro

ELBÍRÁLÁS: 2024. JÚNIUS 10-14

A zsűri döntését e-mailben küldjük meg a résztvevőknek: 2024. június 19-21.

ONLINE KIÁLLÍTÁS INDUL: 2024. JÚLIUS 5.

RUZSA DÉNES

Palásti Erzsébet kiállítása

Palásti Erzsébet alkotásait technikai és tematikai sokszínűség jellemzi. Jelen kiállításon láthatunk festményeket, rajzokat, linóleummetszeteket, fotókat és elektrográfiákat, leggyakrabban vegyes technikájú műveket. A különböző médiumok kreatív és innovatív keverése meghatározó szerepet játszik műalkotásai létrehozásában.

Palásti Erzsébet saját, egyéni utat kísérletezett ki, merész kísérleteket végez a hagyományos alkotási módszerek és az elektronikus médiumok, reprodukciós technikák, valamint digitális képmanipuláció kombinálásával. A reprodukciós médiumokat is, mint például a fotográfiát gyakran beemeli alkotásaiba. Alkotói döntései során arra összpontosít, hogy megtalálja a formák és a tematikák harmóniáját, tulajdonképpen minden médium legmeghatározóbb és legemblematikusabb tulajdonságait építi az adott műbe.

A *Nép nevében* című munkáján a tusrajzra jellemző vonalas karaktert kombinálja a tükrözéssel, vagyis a digitális képmanipuláció egyik ágával. Vagy említhetném a *Föltámadott a tenger* című művét, amely a szitanyomat és az elektrográfia egyesítéséből jött létre. Itt is láthatjuk, hogy a sokszorosító grafikai technika mellett számítógépes eljárásokat is alkalmaz: a figurák absztrahálásához hívja segítségül. Az *Élet Misztériuma* művének pedig az olajfestmény technika vitalitása és az algoritmusba kódolt kaleidoszkóp-szerű metamorfózis válik eggyé.

Különböző stíuselemek használata is jellemző alkotásmódjára. Az *In memoriam Galileo Chini – Páva* című linómetszetét bevallottan az olasz századforduló jelentős alkotójának egyik műve inspirálta. A dekoratív vonal-

vezetés, a vastag kontúrok közé szorított egynemű színsíkok a kor hangulatát idézik. Olasz termálfürdőt ábrázoló rajzát is így jellemezhetnénk, életrajzában is említi Toszkána nagy hatását.

Festményei közül *Az élet születése* vastag kontúrral körülvett egynemű és dekoratívan megrajzolt sík felületeit is némiképp idetartozónak tekinthetjük. *Virrasztás* című alkotása pedig egyszerre idézi a kubisták tördelt felületalakítását és Archimboldo organikus groteszk arcképeit. Kozmikus témájú az *Átkelés a horizonton* című alkotása, mely a világűrben kalandozó emberiség képe. Ebbe a körbe tartozik az *Összhang* is.

Önéletírásában első között Rubljov jelentős inspirációját említi, a kortársak közül Joseph Beuys tiszteletére készült műve is szerepel. Az utóbbi ex librisét is láthatjuk a kiállításon. Orosz ikonfestmények inspirálhatták a *Nagyvárosi ikonosztáz* című, de gótikus ívekbe helyezett figuráinak születését. A költők és írók közül József Attila, Petőfi Sándor, Csehov is megjelenik a képeken, elárulva személyes kötődését a közeli ismerősöknek szánt grafikák műfajában, az ex librisben. Gondolat- és hitvilágára következtethetünk *A Hazátlanul* és az Assissi Szent Ferencet középpontba állító *Keresd a békét* elektrográfiáiból. A mindennapi kenyeret ünnepli a már említett Hálaadás építő elemeivel, a faragott harangláb és a kenyerek ismétlődő motívumaiból alkotott ornamentikával. A *Metamorfózis*on középen töviskoronás Krisztus-arc látható, a keret a kenyér motívumot ismétli, az Úrvacsora szertartására utalva.

Elvont témájú alkotásai közé tartozik, többek között a Transzformáció-sorozat. Többségüket visszafogott kék és szürke színvilág, valamint síkszerűség és erős szimmetria jellemzi. A *Dimenzióváltáson* lágy görbületek váltják fel a korábbi rendet, míg a *Metaforikus tér* című elektrográfiákon térbe nyíló formákat látunk.

Néhány művét természeti elemekből építette fel a *Rovar mutáció* egy éjjeli lepke keresztmetszetét és a természetben fellelhető szimmetriát idézi. A *Kiállításon* pedig az örök körforgás jelenik meg, nem csak tematikaként, hanem grafikai elemként is: azt a mozgásfázist láthatjuk, amikor prédára csap le egy madár.

A természeti motívumok mellett kommunikációs technológiák is inspirálják műveit. Foglalkoztatják a Kopernikusz által elindított tudományos forradalom által lehetővé tett kozmikus találkozások az energiával, a kvantumvilág rejtélyeivel és az idegen világokkal.

Az *Energiamező*k, a *Kozmikus találkozások*, *Kvantumkorszak* című elektrográfiák dinamikájukkal tűnik ki, az állandóan mozgó és rezgő részecskék világát absztrahálják. Míg a *Töréspont* szabályos körformáinak és hátterének bomlását mikronagyságú szemcsékkel érzékelteti.

Összességében elmondhatjuk, az itt kiállított művek Palásti Erzsébet sokoldalúságáról, technikai sokszínűségéről, egy átgondolt és átértézt képi világ részletekig ki-munkált teremtéséről tanúskodnak.

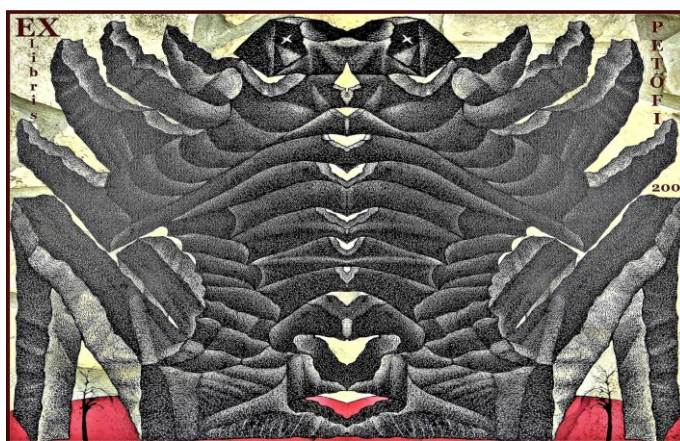
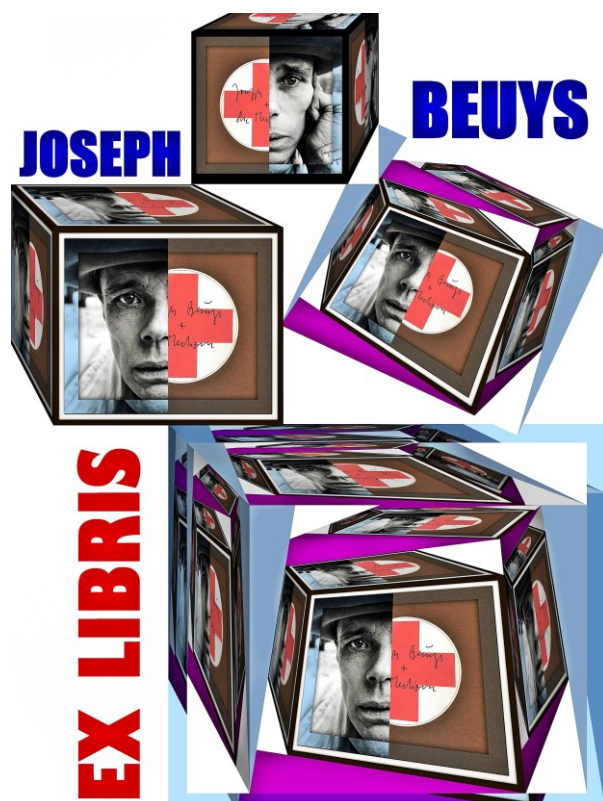
(Elhangzott a Zuglói Ifjúsági Centrum Galériájában, 1145 Budapest, Uzsoki utca 57.)

EGYPTOM – ALEXANDRIA
The Queen Foundation for Cultures and Arts
around the World
NEMZETKÖZI KITÜNTETÉS

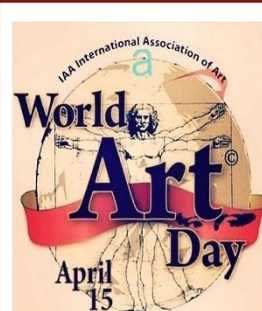

KERESD A BÉKÉT!

"BÖRTÖNÉBŐL SZABADULT SAS LELKEM" III. EA I/III. '57 PALÁSTI Erzsébet 2023.

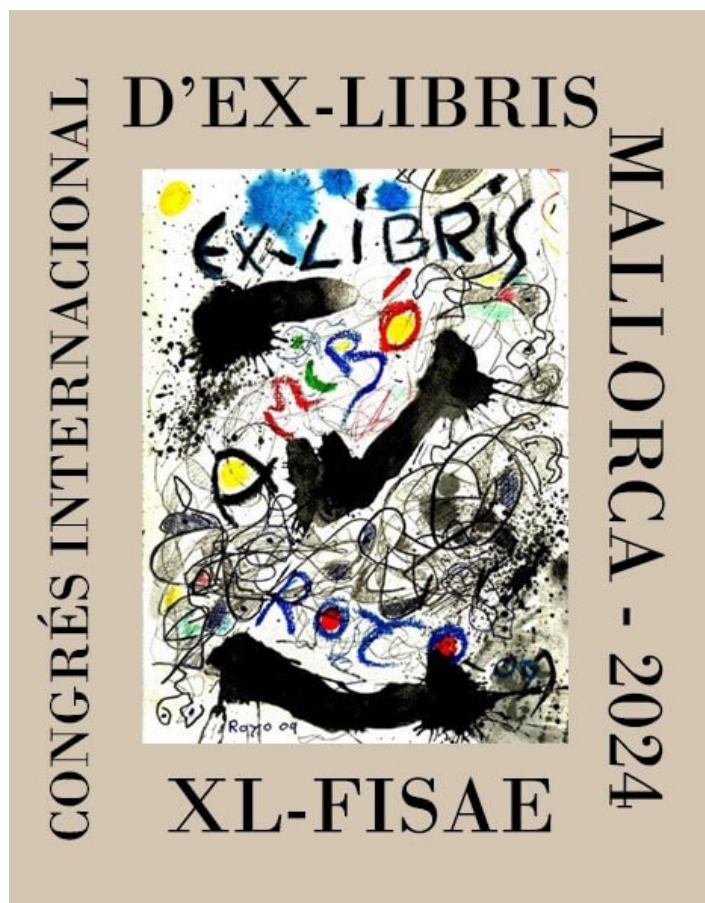
**"INTERNATIONAL PRIZE
LEONARDO DA VINCI - THE UNIVERSAL ARTIST"**

Az UNESCO művészeti világszervezete,
az IAA/AIAP
(International Association of Art)
kezdmenyezésére 2011 óta április 15. a
MŰVÉSZETEK VILÁGNAPJA
Ezen a napon született Leonardo da Vinci.

MILAN/ NATIONAL MUSEUM OF SCIENCE AND TECHNOLOGY
"LEONARDO DA VINCI" 2024, 13. April

FISAE 2024 PALMA DE MALLORCA – PÁLYÁZAT –

BÉKE TÉMAKÖRÉBEN

HIRDETTE MEG
AZ ÉVES KONGRESSZUS PÁLYÁZATÁT
A SZERVEZŐ CONTRATALLA ART.

1. Max. 5 pályaművet lehet benyújtani egy művésznek.
2. Nincs technikai megkötés, csak szerepeljen a pályaművön a béke (bármely nyelven) és az ex libris felirat.
3. A pályamű hátoldalán fel kell tüntetni: az alkotó nevét, a technikát., a keletkezés évét, a posta- és email címet.
4. A pályamű maximális mérete 190x140 mm.
5. Beküldési határidő: 2024. június 15.

Postacím: CONTATALLA ART

Carrer de Santa Anna, 16 43003 Tarragona

Az első díj: 1000 euró, a győztesnek az értesítést követően 50 tiszteletpéldányt szükséges a szervezők részére megküldeni. A beküldött pályaművek szabadon felhasználhatók és reprodukálhatók: katalógusban, poszterként, könyvben, stb. A díjazott és a kiválasztott pályaművek katalógusban jelennek meg.

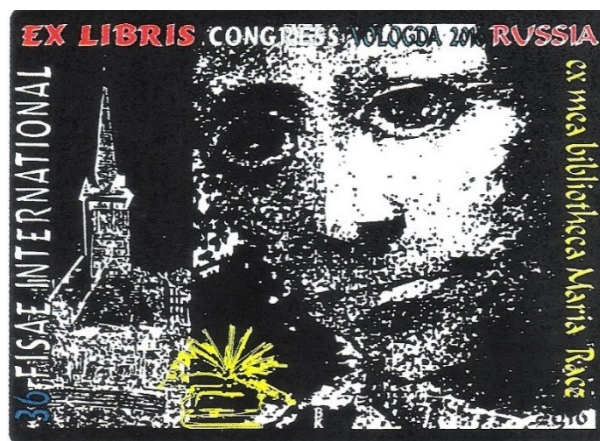
A pályázat benyújtásával
a művészek a fenti kritériumokat elfogadják.

BALAJTI KÁROLY NEMZETKÖZI SIKEREI

Az elmúlt hónapokban a Zilahon élő és alkotó művésztársunk, Balajti Károly több digitális grafikáját is kiválasztották nemzetközi szervezetek. A Mango Art Festival 2024 rendezvény Bangkokban állította ki Károly Távolság című alkotását. Az ausztrál Umbrella Studio tizenkettedik biennáléja válogatott művei közé is bejutott Balajti Károly digitális printje. És ne feledkezzünk el az idei Hatvani Kisgrafikai Biennáléről sem, ahol ugyancsak kiállításra került Károly egy műalkotása. Gratulálunk!

Away from the noise of the city = Távolság a város zajától
Nr.06. – X3+CGD, 130x100 mm, 2024

Balajti Károly, CAD, 67x90 mm, 2016

Balajti Károly, op. 946, CGD, 100x145 mm, 2018